JIM ROHN

Nguyễn Thanh Huyền *dịch*

BỐN MÙA CUỘC SỐNG

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

THAIHABOOKS
Phụng sự để dẫn đầu

Mục lục

Lời nói đầu

JOHN KENNEDY TỪNG nhận xét rằng Winston Churchill "đã huy động tiếng Anh và điều ngôn ngữ ấy ra mặt trận." Các thế hệ trước đã được nghe những lời nói hào hùng của Cicero, Daniel Webster, Disraeli, Churchill và Kennedy,... những người đã được đấng sáng tạo ban tặng khả năng sử dụng ngôn từ tài tình để thay đổi dòng chảy lịch sử nhân loại và chất lượng cuộc sống mỗi cá nhân.

Jim Rohn, một người thuộc thế hệ của chúng ta, được ban tặng tài năng thiên phú đó. Những cuộc hội thảo đầy cảm hứng của ông trên khắp nước Mĩ và trên toàn thế giới đã thay đổi cuộc sống của hàng chục nghìn người. Ông có biệt tài tìm ra điều kỳ diệu ẩn giấu giữa những thứ thông thường, và khả năng dụng ngôn giàu hình ảnh gây tác động sâu sắc lên toàn bộ người nghe.

Bốn mùa cuộc sống là một cái nhìn thoáng qua vào chiều sâu tính cách của Jim Rohn. Khả năng của ông trong việc khơi dậy tinh thần đang say ngủ bên trong tất cả chúng ta là điều vôcùng cần thiết trong một thời đại đầy biến động và thách thức. Đây là cuốn sách đầu tiên của Jim Rohn, nhưng chắc chắn nó chưa phải là cuốn cuối cùng. Quá trình hợp tác với ông để cho ra mắt cuốn sách đã khiến tôi nhận ra rằng người đàn ông này cần được thế giới biết đến nhiều hơn. Những tư tưởng của ông về mục đích, phát triển cá nhân, kỹ năng lãnh đạo, giá trị của truyền thông hiệu quả là những vấn đề cần thiết trong tất cả các lĩnh vực như giáo dục, điều hành, kinh doanh... và những cống hiến của ông để cải thiện chất lượng đời sống gia đình là vô cùng to lớn.

Có lẽ cuốn sách này đã được số mệnh lựa chọn để trở thành một kiệt tác trong nền văn học.

- Ronald L. Reynolds

Các chu kỳ và
CÁC MÙA

TRONG SÁU NGHÌN NĂM lịch sử được ghi lại, con người đã đến với thế giới này, nhận được sự dạy dỗ của cha mẹ, trường lớp và tích lũy kinh nghiệm từ cuộc sống; nhiều người đặt ra cho mình những mục tiêu đầy tham vọng, và ôm ấp những giấc mộng lớn lao, nhưng cho tới ngày trút hơi thở cuối cùng, họ chẳng để lại bằng chứng gì nhiều nhặn cho sự tồn tại của mình ngoài tờ giấy khai sinh, một tấm bia mộ cùng nửa triệu đô la chi trả cho các hàng hoá tiêu dùng và dịch vụ trong suốt cuộc đời khiêm tốn và lặng lẽ của mình.

Đã có nhiều cuốn sách viết về đề tài thành tựu của nhân loại, nhiều cuộc hội thảo về cách tìm kiếm thành công, và những người đạt được thành công luôn sẵn sàng chia sẻ suy nghĩ cũng như kiến thức của mình với những người sẵn sàng lắng nghe.

Có những người phải đánh đổi bạn bè, tình thân để đạt được sự giàu có vật chất. Có những người suốt đời không làm ra tiền của, mà cuộc sống gia đình cũng chẳng vẹn toàn. Phần lớn chúng ta luôn thuộc một trong hai loại – hoặc nghèo và cố gắng trở nên giàu có hoặc giàu có và luôn cố gắng để tìm lại hạnh phúc mình từng có lúc cơ hàn.

Cuốn sách này, một tuyển tập súc tích những suy nghĩ và quan sát trong bốn thập kỷ, sẽ cố gắng đưa ra những nhìn nhận thật khách quan về cuộc sống, các sự kiện, mục đích, cơ hội và thách thức. Đây không phải là cuốn sách hướng dẫn cách đạt được thành công hay làm thế nào để tránh khỏi thất bại. Nếu quả thật cuộc sống có nắm giữ những câu trả lời quý giá cho những câu hỏi muôn thưở đó, thì chắc chắn là người ta đã khám phá ra từ lâu và thành công sẽ chẳng còn là điều đáng để tận hưởng. Sự thật là, công thức thành công cho người này lại đưa người khác đến chỗ suy tàn. Đấng Sáng tạo đã tạo ra mỗi chúng ta là một cá nhân độc nhất, nên Người cũng sẽ dành cho mỗi chúng ta những câu trả lời riêng cho những thử thách của cuộc đời.

Vì vậy, mục tiêu của cuốn sách này là khơi lại nguồn cảm hứng và đánh thức những câu trả lời còn đang say ngủ trong trái tim và tâm hồn của mỗi chúng ta.

Bây giờ, chúng ta hãy cùng tìm ra những câu trả lời của riêng mình cho những thử thách của riêng chúng ta bằng cách khám phá những chu kỳ và mùa *cuộc sống*.

Dù giàu hay nghèo, trẻ hay già, có giáo dục hay không, tất cả chúng ta đều là tổng hoà của những con người và sự kiện mà chúng ta đã tiếp xúc từ lúc bước vào thế giới này. Mọi ý nghĩ mà chúng ta từng ấp ủ đều có tác động lên con người chúng ta hiện tại. Mọi bộ phim chúng ta từng xem, mọi cuốn sách hay tạp chí chúng ta từng đọc cũng có tác động của nó. Mọi nỗi thất vọng, niềm hân hoan, những hoài nghi, giấc mơ, và tình yêu dành cho ai đó đều có *tác động*. Những gì chúng ta đang là và những gì chúng ta đang *có* đều do chúng ta *tự mình* dần dần tạo dựng nên. Con người thường có xu hướng đổ trách nhiệm cho người khác hoặc việc gì đó về sự trì trệ của bản thân, chúng ta đổ tại chính phủ, đối thủ cạnh tranh, các nhà quản lý, tình trạng lạm phát, kế hoạch chi trả, thậm chí cả giao thông và thời tiết.

Những con người và sự kiện đã để lại dấu ấn, dù dễ chịu hay khó chịu, giờ đây đều đã ở lại phía sau chúng ta. Những gì xảy ra dù chỉ mới hôm qua cũng không còn quan trọng nữa, trừ khi chúng ta quyết định coi trọng nó. Điều quan trọng là *ai* và *cái gì* để lại dấu ấn *ngày hôm nay*, và mỗi ngày sau. Những điều chúng ta còn có thể trở thành là một *cơ hội* vô biên và không có giới hạn. Do đó, đừng để nhận thức của bạn về những thất bại hay khó khăn trong quá khứ ảnh hưởng xấu tới những tiềm năng của hiện tại và tương lai. Giá trị lớn nhất của quá khứ là chúng ta đầu tư cái quá khứ ấy khôn ngoan như thế nào vào tương lai. Hãy để *quá khứ* là *bề tôi* cho quá trình biến *tương lai* trở nên thú vị và thuận lợi hơn. Với những người thực sự tin rằng mình xứng đáng và sẽ có ngày đạt được độc lập tài chính, họ sẽ đập vỡ chiếc gương chiếu hậu của cuộc đời mình và tập trung vào những gì ở phía trước. Họ bắt đầu cuộc tìm kiếm thành tựu của mình bằng cách thận trọng tích luỹ những con người và hoàn cảnh sẽ tiếp xúc với cuộc sống của họ ngày hôm nay, vì chính tác động của *những yếu tố đó* sẽ quyết định đến tương lai – quy mô sản lượng của vụ mùa *tiếp theo* vào mùa thu *tới*. Đôi khi chúng ta gom góp một tập hợp những con người và môi trường sống mà nếu không được thay đổi thì tương lai của chúng ta sẽ luôn giống hệt như quá khứ. Tất nhiên, sự tiến bộ

tích cực của con người có cái giá của nó, mỗi thành quả đều *tự động* tạo ra một sự mất mát hoặc hy sinh. Mỗi ngày, mỗi chúng ta đều chịu ảnh hưởng tiêu cực của *một điều gì đó*. Một trong những thách thức lớn nhất của cuộc sống là có được sự sáng suốt để nhận ra căn nguyên của tác động tiêu cực đó, và lòng dũng cảm để gạt chúng đi nếu cần thiết.

Chẳng có ai trong chúng ta lại tự nguyện uống một ly thuốc độc chết người nếu đã biết trước, thế nhưng, ai trong chúng ta cũng có bạn bè, họ hàng hay đối tác kinh doanh mà tác động của họ lên chúng ta cũng nguy hại không kém một ly thuốc độc. Chỉ khác là một dạng thuốc độc thì gây chết người ngay tức khắc – khi đã uống vào thì cơ thể co giật, yếu dần đi và rồi tất cả các chức năng của cơ thể đều dừng hoạt động. Loại "thuốc độc" kia thì giết chết hy vọng, hoài bão, nhiệt huyết và lòng khát khao thành đạt. Phương thức khác nhau, nhưng kết quả cuối cùng thì giống nhau. Không có mấy khác biệt giữa một người từ bỏ cuộc sống và một người từ bỏ hy vọng.

Có những kẻ sẽ cười nhạo những người đọc những cuốn sách bổ ích, thế nhưng chẳng có mấy khác biệt giữa những người *không biết* đọc và những người *không* đọc, cả hai đều dẫn đến sự ngu dốt.

Có những kẻ sẽ làm nhụt chí những người đang tìm kiếm một công việc tốt hơn, thế nhưng điều cốt yếu là mỗi chúng ta phải tìm được công việc mà chúng ta "sinh ra để làm" nếu muốn có được hạnh phúc đích thực.

Có những kẻ sẽ không bằng lòng với những người đặt ra những mục tiêu đầy tham vọng, thế nhưng không có mục tiêu thì không thể có thành tựu, và không có thành tựu thì cuộc đời sẽ chẳng có gì thay đổi.

Có những kẻ sẽ đàm tiếu về những người đang làm việc hiệu quả, thế nhưng chẳng có lý do gì để hoan hỉ giữa một đám người làm việc kém hiệu quả.

Có những người khóc lóc trước những người bỏ đi tìm kiếm một cuộc sống tốt hơn, thế nhưng đôi khi bất chấp những giọt nước mắt ấy, chúng ta phải rời xa khỏi những người mà tác động của họ hạn chế chúng ta.

Có những kẻ sẽ ghét những người đạt được một cuộc sống tốt đẹp hơn, thế nhưng trong cảnh nghèo khổ thì đâu có được mấy ai hạnh phúc và tròn đầy yêu thương.

Một trong những điều đáng buồn của cuộc đời là những người bắt đầu thay đổi cuộc đời mình theo hướng tốt đẹp hơn thì lại bị bạn bè ruồng bỏ, thế nhưng những người tụt lại phía sau đó lại nói "giờ anh ta sống sung túc rồi thì còn nhớ gì đến chúng ta nữa." Những người *chấp nhận* sự tầm thường của mình là những người lựa chọn "tụt lại phía sau". Những người đã vượt được lên trên đám đông gần như lúc nào cũng mong muốn nối lại với những bạn bè trước đây và bao bọc họ trong tình bằng hữu và yêu thương, nhưng họ không thể làm được vì lòng đố kỵ trong những người bị tụt lại phía sau không cho phép điều đó xảy ra.

Thật khó để ngừng lại giữa dòng đời để sàng lọc những mảnh vụn mà chúng ta đã thu nhặt qua nhiều năm. Chúng ta thường có xu hướng tích luỹ và bám víu vào những suy nghĩ làm giới hạn sự tiến bộ của mình. Chúng ta trân trọng những mối quan hệ bạn bè dù cho những mối quan hệ đó cản trở sự trưởng thành của mình. Chúng ta tùy tiện kết giao người quen dù cho nói chuyện cùng những người đó gây ảnh hưởng hoặc hủy hoại thái độ của chúng ta với cuộc sống hay con người. Chúng ta duy trì các mối quan hệ với đối tác kinh doanh, dù cho những đối tác ấy dạy cho chúng ta những thủ đoạn vô đạo đức, trái pháp luật hoặc trái với luân thường đạo lý. Chúng ta học lấy những đường tắt để *tăng* lợi nhuận trong khi *giảm* chất lượng. Bằng vô số cách, chúng ta lang thang qua cõi đời này, cho phép mọi người, thái độ và suy nghĩ của họ định hình nên tính cách *của chúng ta* – những người mà thái độ và suy nghĩ của họ mang lại cho *chính họ* rất ít sự tiến bộ, hiệu quả hay hạnh phúc.

Dù có vẻ như không phải thói thường, nhưng mỗi người trong chúng ta vẫn tích lũy những con người, phong tục, thái độ, thói quen, quan điểm và triết lý mà đơn giản là chúng ta không đủ sức nắm giữ nếu quyết tâm theo đuổi một cuộc sống tốt đẹp hơn. Tình bạn quả thực đáng được trân trọng, nhưng đời người cũng vậy và thật dại dột khi không phát triển hết được tiềm năng của mình vì sợ phải trở nên xa cách với một người bạn tốt.

Chuyện một vài người bạn kinh doanh tụ tập ăn trưa là rất phổ biến. Trong một tiếng đồng hồ, chúng ta thỏa mãn cơn đói, buôn

chuyện, bông đùa và chỉ trích những người không có mặt. Chúng ta nhắc lại những sự thật nửa vời mà chúng ta nghe lõm bõm được. Chúng ta ca thán chính quyền, nhà quản lý, bạn bè đồng nghiệp, tình trạng giao thông, thuế má, thời tiết, và "hệ thống" trong khi chẳng làm gì để tạo ra giải pháp. Ngay cả khi cuộc trò chuyện *có* đưa ra được giải pháp, chúng ta cũng chẳng mảy may nỗ lực để đưa chúng đến được với những người có khả năng thực thi mà cứ thế chấp nhận mọi chuyện như cũ.

Để cải thiện thái độ, kết quả hay hạnh phúc, chúng ta phải khép mình vào những kỷ luật khổ hạnh đòi hỏi chúng ta phải "làm sạch cỏ" cho khu vườn đời mình. Ăn một mình tốt hơn là đàn đúm với những người toàn nói những chuyện tiêu cực. Hủy hẹn tốt hơn là giữ một cuộc hẹn với những người làm phí hoài thời gian của chúng ta. Thay đổi chủ đề trò chuyện tốt hơn là kéo dài một cuộc trò chuyện mà mục đích là hạ thấp người khác. Nói ra toàn bộ sự thật cay đắng tốt hơn là sự thật nửa vời được vẽ ra để khiến hình ảnh chúng ta tốt đẹp trong mắt người khác. Nói "không" tốt hơn là nói "có" với một điều bạn không muốn làm, hoặc với người mà bạn không muốn gặp gỡ. Cứng rắn tốt hơn là nhã nhặn với những người tính tình cay độc không xứng đáng với thái độ lịch thiệp. Nếu muốn cải thiện hoàn cảnh cá nhân, chúng ta phải học cách làm những điều mà những người thất bại không chịu làm.

Có *nhiều* người bạn *không thích hợp* không bằng có *một vài* người bạn *thích hợp*. Có *vài* người bạn *không thích hợp* không bằng không có bạn bè nào cả!

Cuộc sống là một cuộc thao diễn tinh tế của lựa chọn, đào thải, xem xét và thay đổi. Mỗi người bước vào cuộc đời chúng ta đều mang theo sự đóng góp hoặc sự hủy hoại. Những người có thái độ độc hại, những quan điểm lạ lùng và những cuộc trò chuyện chua chát thường thích tìm ai đó dễ tính sẵn sàng lắng nghe họ. Họ thích được tống những thứ rác rưởi mình nói ra vào công xưởng trí óc của bất cứ ai chịu lắng nghe họ. Thách thức lớn nhất trong đời là mỗi người phải học được nghệ thuật canh gác ở ngay ngưỡng cửa tâm trí mình. Cẩn thận kiểm tra tư cách và độ tin cậy của những người muốn được bước chân vào nơi mà các thái độ của bạn được hình thành.

Lời nói, quan điểm, bình luận của những người khác không ngừng gây hại cho mỗi chúng ta. Một cách tinh vi, những cuộc nói

chuyện ảm đạm, tuyệt vọng, than van, trách móc và chỉ trích hình thành nên những tâm trạng tạm thời, rồi nhân cách và tính cách lâu dài của chúng ta.

Trẻ con thường bị các bậc cha mẹ có ý định tốt nhưng lại lạc hướng dạy rằng chúng hư hỏng, ngỗ nghịch, ích kỷ hoặc nhút nhát. Các giáo viên, bằng hành động hay cách thể hiện, đôi khi thông báo với phụ huynh rằng con họ là một học sinh chậm chạp, thiếu hợp tác, hoặc kém phát triển. Suốt những năm đầu đời, mỗi chúng ta đều là mục tiêu cho những nhận xét vội vàng của những người không nhận thức được rằng chính những lời lẽ đó đang hình thành nên tính cách của chúng ta. Khi trưởng thành, dường như chúng ta có xu hướng kết giao với những người giống chúng ta nhất. Kẻ yếu thu hút kẻ yếu; người nghèo thấy thoải mái hơn với người nghèo; người thành công thì bị hút về phía những người thành công; những người có thái độ và quan điểm lạc quan thì chọn những người cùng loại *với họ*. Con người mà chúng ta *trở thành* có tác động to lớn đến loại người, sự kiện, sách vở và lối sống mà chúng ta *lựa chọn*.

Để có thể thay đổi hoàn cảnh cá nhân và tài chính của mình lên một tầng cao mới, chúng ta phải chấp nhận sự thật là tiến trình đó phải bao gồm cả việc "thực hiện" lẫn việc "xoá bỏ". Nhiều sự kiện và con người hiện nay đang ảnh hưởng đến chúng ta phải bị hy sinh. Những căn nguyên dẫn đến nghi ngờ, lo lắng, tiêu cực, tham lam và ích kỷ phải được cắt bỏ, vì nếu những ảnh hưởng đó vẫn còn thì sự thay đổi không thể diễn ra. Những người cố gắng thay đổi bản thân hay hoàn cảnh nhưng không cắt đứt những "chỗ dựa tinh thần" mà họ đã gắn chặt với mình sẽ khiến cho nhiệm vụ của họ trở nên gần như bất khả thi. "Xoá bỏ" quá khứ *tự nó* đã đủ khó rồi, ngay cả khi *không có* những người mà bằng những cuộc trò chuyện, nhận định hoặc thái độ của họ, họ cứ mãi kéo chúng ta trở lại với những điều chúng ta muốn bỏ lại đằng sau.

Hãy hình dung một người đang không ngừng cố gắng để "đủ sống qua ngày" – chỉ trả một phần nợ nần, mua quần áo đại hạ giá, mua sắm sao cho tiết kiệm được vài xu lẻ khi mua một hộp đậu, cùng vô số những việc mà người ta phải làm khi không thể "kiếm đủ tiền". Cuối cùng đến một ngày, người này gom đủ thành phần thích hợp cho hỗn hợp tức giận, phẫn uất, nhục nhã, tự tin, quyết tâm và can đảm để nói rằng "Không bao giờ như thế nữa!" Quyết tâm thay đổi bản thân và hoàn cảnh của họ là không thể lay chuyển. Họ lao mình vào đọc

những cuốn sách bổ ích, ăn mặc đúng cách, suy nghĩ hợp lý và tới những nơi cần tới. Cuộc sống của họ chuyên chú hướng tới việc thay đổi "mọi điều" để trở nên tốt đẹp hơn.

Bất chấp niềm hứng khởi, lòng quyết tâm và nỗ lực mới mẻ này, hãy hình dung cơ hội thành công khi cuối ngày người ấy phải trở về với những người chỉ toàn réo lên những điều làm nản lòng, chế giễu và sự hồ nghi đã được phóng đại. Dường như sẽ luôn có một ông anh rể ở đó để nói rằng: "Với một người lúc nào cũng trắng tay, cậu đang diễn một trò khá hay đấy. Chúc may mắn!"

Chịu ảnh hưởng của cả "quyết tâm thành công mới mẻ" và những người gần gũi luôn nhắc nhở chúng ta về quá khứ điêu đứng cũng giống như là đi trên một chiếc thang máy tinh thần; chúng ta đẩy mình lên với những suy nghĩ và hành động của mình, nhưng một người thiếu suy nghĩ nào đó lại liên tục ấn nút xuống, đưa chúng ta trở lại trạng thái tinh thần ban đầu. Lòng tự tin mới có của chúng ta nhanh chóng nhường chỗ cho sự hồ nghi trước đây; những hành động mới bị nỗi sợ cũ lấn lướt; cuối cùng, ta có thể sẽ một lần nữa trở lại kiểu suy nghĩ khiến con người khuỵu gối về cả tinh thần và tài chính. Sau khi kéo chúng ta khỏi thế giới của những mơ ước, khát khao và thành tựu bằng những ý kiến tốt bụng nhưng tiêu cực, bạn bè chúng ta sẽ ăn mừng bằng cách mời chúng ta tới bữa tiệc tối thứ Sáu của họ, ở đó, một lần nữa, chúng ta sẽ lại tích cực tham gia những câu chuyện bông đùa, giễu cợt và bàn tán về những nội dung tầm thường. Sau khi đã đánh đổi những ước mơ về một cuộc đời mới với việc chấp nhận những thứ cũ kỹ, chúng ta âm thầm biến chuyển để không bao giờ cố gắng, lên kế hoạch, mơ ước, khám phá hay thành công nữa. Giá trị của việc tập hợp xung quanh mình những người bạn *thích hợp* là vô cùng to lớn. Hiểm họa của việc tập hợp quanh mình những người bạn *không thích hợp* có thể gây tổn hại ghê gớm. Có lẽ một chủ đề tốt có thể là "tình bạn tương ứng với sự phát triển cá nhân đúng đắn từ tình bạn ấy."

Và cuối cùng, lưu ý rằng những người bạn "thích hợp" không đồng nghĩa với những người bạn có nhiều tiền "nhất". Thái độ, nhận thức, và những đức tính tích cực của những người bạn chúng ta lựa chọn mới là điều quan trọng. Không phải là *người* nghèo thì sẽ là một *người bạn* nghèo nàn, không phải là *người* giàu thì sẽ làm cuộc sống của chúng ta trở nên tốt đẹp hơn. Hãy thận trọng xem xét những "người bạn" của mình, nhưng đừng tập trung vào tiền bạc hay tài

năng của họ. Bằng cách xem xét không phân biệt giàu nghèo, chúng ta có thể phát hiện ra một vài "người bạn" giàu có cũng như nghèo nàn mà chúng ta không thể tiếp tục giữ mối quan hệ.

Tác động của môi trường lên
HOÀN CẢNH

DÙ CHO MỘT NGƯỜI có tín ngưỡng hay thiên hướng tư duy nào, thì cũng khó để phủ nhận rằng nhân loại theo một cách nào đó đã ăn khớp với một kế hoạch vĩ đại do một thế lực chi phối mà rất ít người trong chúng ta hiểu được. Cá nhân tôi tin rằng con người đến từ một nơi nào đó... rằng trí tuệ của anh ta tồn tại ở đâu đó khác trước khi tới trái đất này. Tôi tin rằng trí tuệ *cá nhân*, sự tồn tại của riêng anh ta, cư ngụ ở đâu đó khác, lớn dần, học tập, cố gắng, thất bại, và thành công – nhưng *luôn luôn phát triển*.

Quãng đời của chúng ta trên tinh cầu *này* chỉ đơn giản là một bậc thang trong một kế hoạch phát triển trường cửu được tính toán kỹ lưỡng nào đó, ở đó, bằng cách nào đó, chúng ta trở nên vượt trội trong một kiếp sống để đi theo, hoặc lùi lại và chứng kiến những người ta yêu thương *tiến lên*, chứ không phải lùi lại, và vượt qua chúng ta, về phía một nhận thức mới, một sự hiểu biết sâu sắc hơn về vạn vật. Phải chăng đây là ý nghĩa của "địa ngục" và "trừng phạt".

Hãy hình dung ra sự đau đớn của bản thân khi khám phá ra rằng thực ra chúng ta đang được "thử thách" mà không hề hay biết, và thay vì sự phát triển cá nhân lâu bền, một nhận thức sâu sắc hơn, một sự hiểu biết mới, ta lại quyết định chọn sự cẩu thả, biếng nhác, nhỏ nhen, và mơ hồ. Và với những người chúng ta thật lòng yêu thương trên trái đất này, những người đã lựa chọn những lợi ích lâu dài hơn cho "phòng thí nghiệm trái đất" này, sự tiến bộ của họ diễn ra ngay trước mắt chúng ta và chúng ta bị bỏ lại phía sau, không cách nào theo kịp. Sự trừng phạt vĩnh cửu của chúng ta là nhận thức được về tình yêu đáng trân quý, và những người mà chúng ta yêu thương bước lên trước trong tiến trình vĩnh cửu của họ. Tuy chúng ta không thể nói, tiếp xúc, hôn, thể hiện cảm xúc... nhưng lúc nào cũng nhận thức được sự tồn tại của họ, dù họ không hề biết đến sự tồn tại của chúng ta.

Theo những gì tôi đã đọc, suy ngẫm và nghiên cứu về hành vi và

số phận của con người, tôi ngày một tin tưởng sâu sắc rằng số phận của chúng ta là trưởng thành, thành công, thịnh vượng và tìm kiếm hạnh phúc khi chúng ta còn sống trên đời. Ở một đất nước ngập tràn cơ hội, việc tìm được trong đời người sự giác ngộ về điều tốt đẹp nhất trong những điều đang tồn tại, bao gồm cả sự thịnh vượng cá nhân, là điều nằm trong tầm tay. Trái ngược với giáo điều của một số tôn giáo, giàu có không phải là quỷ dữ - *nghèo đói* mới là ác quỷ. Vì nghèo đói (trừ một số ngoại lệ cực đoan) đè nén cá nhân, hoặc nhóm các cá nhân tài năng. Họ quyết định để những người *phát hiện* ra họ và sử dụng tài năng *của họ* lo liệu cho họ. Tôi biết rằng người ta nói về những người có sức mạnh thiêng liêng như thế này: "những kẻ nhu mì sẽ thừa hưởng trái đất", nhưng những nơi thực hiện điều này cũng nói rằng để "nhu mì" thì đồng thời, bạn phải nghèo. Điều đó hoàn toàn điên rồ... đó là một kiểu dạng hợp lý hoá thô kệch được những kẻ lười nhác và vô dụng sử dụng để biện minh cho sự trì trệ một cách tự nguyện của mình. Và khi nói lười nhác và vô dụng, tôi bao hàm cả những người đầu hàng khi đối mặt với khó khăn – dù cho có là những khó khăn *khủng khiếp*; những người tạo ra được ít thành quả nhưng vẫn hoàn toàn gắn bó với lý tưởng, khuynh hướng, hay nghề nghiệp nào đó – tôi dứt khoát xếp họ vào những người thậm chí không bao giờ *cố gắng* để cải thiện tình trạng cuộc sống của mình. Hãy hình dung Washington quyết định không cố gắng vì vượt sông Delaware có vẻ không phải là một ý tưởng hay. Hãy hình dung Lincoln *bỏ cuộc* vì bị làm bẽ mặt khi là lính, thất bại khi kinh doanh hoặc bị các đối thủ đánh bại hoàn toàn trong các cuộc thăm dò dư luận. Hãy hình dung John Kennedy quyết định *không* lên mặt trăng – để biến Mĩ thành người đi tiên phong, trong mắt cả người dân Mĩ lẫn phần còn lại của thế giới. Và hãy hình dung một *thế giới* không có sự cống hiến của những con người ấy, cùng những người vĩ đại khác, những người vượt qua nghịch cảnh bằng tài năng, khát vọng và lòng quyết tâm tuyệt đối nhằm để lại một thế giới tốt đẹp hơn.

Trong trường hợp tôi chưa nói được rõ ý kiến của mình, ngay tại đây, ngay lúc này, hãy biết rằng Chúa trời, hay bất cứ thế lực nào đứng đằng sau sự tồn tại của chúng ta, đều không muốn chúng ta thất bại, hay ngập trong nghèo đói, thương hại bản thân, tự đày đoạ, hay trở nên tầm thường trong bất cứ dạng nào. Đó không phải là kế hoạch vĩ đại dành cho con người. Con người được ban cho những nguyên liệu cần thiết để tiến bộ, như trí tưởng tượng, các ý tưởng, cảm hứng và năng lực trí tuệ chưa được khai thác... và năng lực đó không có giới hạn. *Giới hạn duy nhất* đặt ra cho những khả năng của chúng ta là *sự*

bất lực trong việc nhận ra bản chất vô hạn của mình. Cần phải có nỗ lực để nhận biết được những khả năng vô biên và đáng kinh ngạc của chúng ta. Cần phải có nỗ lực để trở nên hăng say với một lý tưởng, hay một công việc. Cần phải có nỗ lực để tiếp tục khi kết quả của chúng ta – cũng như của bạn bè chúng ta – bảo ta đừng cố gắng nữa. Cần phải có nỗ lực để cảm nhận đúng về những điều xảy ra – niềm vui cũng như nỗi buồn trong đời. Và cũng cần phải có nỗ lực để học yêu bản thân hơn tất thảy, nhất là khi chúng ta nhận thức quá tỉnh táo về những thất bại, tâm lý ngần ngại và bi kịch của bản thân. Tuy nhiên, thất bại thì không cần phải nỗ lực. Nó chẳng đòi hỏi gì nhiều ngoài thái độ huỷ hoại từ từ đối với hiện tại, tương lai và chính bản thân chúng ta. Trớ trêu thay, một trong số ít những điều ở cuộc đời này mà chúng ta có toàn quyền kiểm soát chính là thái độ của chúng ta, tuy thế, hầu hết chúng ta sống cả đời và hành xử như thể chúng ta không hề có chút quyền kiểm soát nào hết. Bằng thái độ của mình, chúng ta quyết định đọc, hay không đọc. Bằng thái độ của mình, chúng ta quyết định cố gắng hay từ bỏ. Bằng thái độ của mình, chúng ta quy trách nhiệm cho bản thân khi thất bại, hay ngu ngốc đổ lỗi cho người khác. Thái độ của chúng ta quyết định liệu ta yêu hay ghét, nói thật hay nói dối, hành động hay trì hoãn, tiến bộ hay thụt lùi, và bằng thái độ của mình, chúng ta, và chỉ chúng ta thôi, thực sự quyết định thành công hay thất bại.

Thật độc đáo vô cùng khi Chúa trời, người đã tạo ra vũ trụ phức tạp và bao la này, lại tạo ra loài người và trao cho nhân loại ấy quyền tự do lựa chọn thành công hay thất bại cho chính mình.

Vị Chúa trời kỳ lạ nhưng toàn tri này đã ban cho chúng ta một tinh cầu cân bằng một cách tinh tế gọi là trái đất, và Người đặt loài người có trí tuệ ở đó, những người sẽ phát triển nó hoặc huỷ hoại nó. Thật kỳ diệu xiết bao khi Chúa trời lại để cả hai dự án ấy – trái đất và nhân loại – dở dang! Qua các con sông và con suối, Người không dựng cây cầu nào; Người để lại những bức tranh chưa được vẽ, những bài hát chưa được cất thành lời, những cuốn sách chưa viết, và những khoảng trống chưa được khám phá. Để đạt được những điều ấy, Chúa trời tạo ra một nhân loại chưa hoàn thiện, con người ấy, trong trái tim và trí óc mình, có khả năng làm tất cả những điều trên và phụ thuộc nhiều hơn vào lựa chọn của chính anh ta. Thái độ quyết định lựa chọn, và lựa chọn quyết định kết quả. Tất cả những gì chúng ta đang là, và tất cả những gì chúng ta có thể trở thành quả thật hoàn toàn phụ thuộc vào chúng ta.

Ngay giây phút này, khi bạn đang đọc những dòng chữ này, thái độ của bạn đã quyết định bạn là ai. Lòng nhiệt tình, sự mãnh liệt, niềm tin vào bản thân, sự kiên nhẫn với bản thân và với người khác, sự hào hứng trẻ thơ về tương lai vô hạn của bạn là kết quả của một từ duy nhất ấy – thái độ. Công việc của Chúa đã xong rồi, nhưng công cuộc tạo ra tương lai tốt đẹp hơn cho bạn chỉ mới bắt đầu. Vì miễn là bạn còn hít thở, bạn vẫn còn cơ hội hoàn thành công việc ấy, và trong khi làm việc đó, hoàn thành công việc trên trái đất, cho trái đất và cho bản thân bạn mà Chúa đang để dở dang. Trong những chu kỳ và mùa của cuộc sống, thái độ là tất cả!

Tính liên tục và có thể dự đoán của **DẠNG THỨC THAY ĐỔI**

THUỶ TRIỀU DÂNG LÊN rồi rút xuống; mặt trời mọc, toả sáng rồi lặn, mang bóng tối tới. Hạn hán tàn hoại những cánh đồng nông trang trên thế giới, theo sau đó là mưa đến ngập lụt. Ngày hôm đó, ta tắm mình trong cái nóng hun người của nắng tháng Tám, rồi chẳng mấy chốc, ta lại ủ mình kín mít để tránh cơn gió lạnh thấu xương của cơn bão giữa mùa đông. Sự thịnh vượng mang tới cơ hội hào phóng cùng phần thưởng, nhưng sẽ thu hồi lại vào lúc nào đó trong tương lai, khi tình hình kinh doanh sa sút. Nụ cười nhường chỗ cho nước mắt, niềm vui nhường chỗ cho nỗi buồn, niềm hân hoan nhường chỗ cho những bi kịch. Bạn bè thân thiết biến thành kẻ thù. Sau súng đạn và đổ máu của chiến tranh là sự bình lặng của một nền hoà bình tạm thời.

Với mỗi người sống trên tinh cầu xanh-trắng đang xoay tròn gọi là trái đất này, theo thời gian, sự tự tin bị thay thế bởi sự ngờ vực; kiên nhẫn bị căng thẳng thế chỗ; buồn nản thế chỗ cho kỳ vọng; và vỡ mộng thay cho thành tựu.

Khi bánh xe cuộc đời tiếp tục vòng quay bất tận của mình, tất cả những cảm xúc của con người xuất hiện, biến mất, rồi xuất hiện trở lại. Chúng ta kinh ngạc ngồi hàng ghế khán giả, chứng kiến một thế hệ sống trong chuẩn mực đạo đức biến thành một thế hệ vô đạo đức, cho chúng ta lý do để dự đoán hồi kết của thế giới, giống như cha ông chúng ta khi phải đối mặt với tình thế tiến thoái lưỡng nan tương tự nhiều thế hệ trước.

Mỗi thế hệ đều hành xử với những mâu thuẫn, thất vọng, và thử thách của cuộc đời như thể họ là những người đầu tiên trải qua những sự kiện đó, trong khi thực tế, thời kỳ trước Công nguyên đã chứng kiến những diễn biến tương tự nổi lên và tan biến. Với tất cả chúng ta, yếu tố bất biến duy nhất trong đời là cảm xúc và thái độ của chúng ta với cuộc đời. Một thách thức lớn mà chúng ta phải đối mặt là học cách trải nghiệm sự thay đổi của các chu kỳ cuộc đời mà không

bị chúng làm thay đổi. Để thực hiện được một nỗ lực không ngừng và tỉnh thức nhằm cải thiện bản thân trong môi trường hoàn cảnh liên tục thay đổi đồng nghĩa với việc chuẩn bị sẵn sàng chống chọi qua những mùa đông của các sự kiện cuộc đời, và cho phép bản thân tận hưởng trọn vẹn ơn phước từ vụ thu hoạch của đời khi mùa thu tới.

MÙA XUÂN

SAU SỰ HỖN LOẠN của mùa đông là mùa xuân, mùa của hành động và cơ hội. Đó là mùa để gieo những hạt giống, kiến thức, lòng tận tuỵ, sự quyết tâm xuống những mảnh ruộng màu mỡ của cuộc đời. Đó không phải là lúc để chần chừ, hay băn khoăn về khả năng thất bại. Những người để cho mùa xuân qua đi trong khi đắm mình vào ký ức về vụ mùa bội thu hay thất thu của mùa thu năm ngoái, dù mùa xuân trước đã vô cùng cố gắng, là những người ngu ngốc.

Bản chất tự nhiên của mùa xuân là rất ngắn ngủi và tìm cách ra ta vào trạng thái trì trệ bằng vẻ đẹp kiêu sa của nó. Đừng có dừng lại quá lâu để cảm thụ hương thơm của những đoá hoa, nếu không e rằng khi bạn thức dậy thì mùa xuân đã qua rồi mà hạt giống vẫn còn đang ở trong túi.

Mùa xuân không quan tâm bạn gieo hạt hay say ngủ, nó cũng chẳng bận tâm nếu bạn gieo trồng một cách dư thừa hay thiếu hụt. Nó không quan tâm bạn trồng xuống mầm lúa mì giống tốt hay cỏ dại vô dụng.

Cả mùa xuân, đất đai, mặt trời lẫn các yếu tố khác chỉ quan tâm xem bạn có gieo trồng hay không. Nó đơn giản là sẽ xuất hiện khi thời điểm thuận lợi. Mùa xuân sẽ không khuyên nhủ bạn gieo trồng đi, nó cũng sẽ không cảnh báo những hậu quả của việc *không* trồng cấy. Với những người nông dân chân lấm tay bùn, mùa xuân hoàn toàn vô cảm. Chính *Chúa trời* là người cho *bạn* trí tuệ để đứng lên khỏi chiếc ghế thư giãn và bước xuống đồng ruộng vào đúng mùa.

Với người chồng, người cha, người vợ, người mẹ và người làm kinh doanh, mùa xuân đến dưới dạng cơ hội đăng ký vào một lớp học, hoặc có một cuộc chuyện trò với ai đó vào đúng lúc – để có can đảm thay đổi công việc hoặc nơi ở – hay thậm chí có thể thay đổi suy nghĩ của bạn về một chuyện gì đó hay ai đó. Mùa xuân cuộc đời hiếm khi lộ diện. Đừng để cho mùa xuân đi qua trong khi bạn vẫn ngồi đờ đẫn, nghiền ngẫm về sự khốc liệt của mùa đông vừa qua của cuộc đời.

Với trí thông minh, sự khôn ngoan và tự do lựa chọn mà chúng ta được ban cho khi là một con người, hãy tiến hành kỷ luật trồng trọt *bất chấp* sỏi đá, cỏ dại, hay những chướng ngại khác trước mặt chúng ta. Sỏi đá, cỏ dại và những mũi gai của thế giới không thể phá huỷ tất cả số hạt giống của bạn nếu bạn gieo trồng đủ rộng và đủ thông minh.

Để tận dụng triệt để mùa xuân, hãy loại bỏ sỏi đá và cỏ dại trên đất của bạn, những thứ đội lốt ý kiến của những người xung quanh bạn như lo lắng, hoài nghi hoặc bi quan. Chính loại phân bón làm từ lòng tin và nhiệt huyết sẽ vượt qua được những loại sâu bọ và cỏ dại tồi tệ nhất. Đừng nghe những người nói những lời lẽ khiến bạn nản lòng – những người sẽ khiến bạn cùng nghỉ ngơi với họ trong cả mùa xuân. Họ sẽ phải chịu đói khát khi mùa thu và mùa đông tới, hoặc phải cầu xin từ những người nhận ra rằng mùa xuân là một cơ hội ngắn ngủi để làm việc, và để việc chơi bời lại cho một mùa khác.

Bản chất cốt lõi của mùa xuân là niềm tin len lỏi giữa những sợi chỉ nỗ lực to lớn của nhân loại. Mùa xuân là không khí trong lành của cơ hội mới, giữa những đám mây đang tan dần của mùa đông. Mùa xuân là lúc bước ra những cánh đồng trống trải, ảm đạm mà ta được trao cho, coi đó như một cơ hội mới. Khi bước vào những cánh đồng đó, ta thấy trên những cánh đồng lân cận những bông hoa của *tự nhiên* đang đua nở và những phép màu khác của tự nhiên mà Chúa trời đã gieo trồng, nhắc nhở chúng ta rằng tự nhiên đã hoàn thành lời hứa của mình. Phép màu của các mùa đã biểu hiện rồi, vì những lớp tuyết đã nhắc nhở chúng ta phải trú ẩn để giữ hơi ấm trong mùa đông cũng đã che chở cho những vụ mùa mà giờ đây hiển hiện trước mắt chúng ta. Ngay bây giờ, hãy tăng cường nỗ lực *của bạn*, đừng phàn nàn, đừng nghi ngại, đừng bi quan, và đừng thương thân vì sự khốn khó trong mùa đông cuộc đời. Hoa cúc có than thở vì cái lạnh và ngọn gió không? Không, chúng không như thế, mà chúng vẫn tồn tại như một lời nhắc nhở, hay một sự đe doạ, hay một lời hứa hẹn. Hoa loa kèn có ẩn nấp dưới lớp đất, sợ hãi mùa đông quay lại, hay chúng có kiềm chế bản thân vì sợ hãi lũ sâu bọ và cỏ dại sẽ tới vào mùa hè không? Hoa cúc hay hoa loa kèn ngoài tự nhiên có viện cớ, dối trá hay nấn ná không? Chúng có mặt trên đời bởi vì chúng chịu đựng hoàn cảnh, gạt sang một bên những chướng ngại theo mùa như sỏi đá, đất đai khô cằn và bạn cũng phải như vậy nếu muốn cuộc đời *của bạn* bừng nở. Vị Chúa trời đã trao cho bạn sự sống, ý nghĩa và cơ hội đối với những vụ mùa của tự nhiên, giờ đây cũng ban cho bạn ân phước giống như vậy. Bạn có định nói rằng bạn kém hơn hoa loa kèn hay

hoa cúc không? Chúng có bộ óc hay tầm nhìn, hay lựa chọn không? Chúng có trò chuyện với nhau để chia sẻ ý tưởng không?

Mùa xuân đơn giản chỉ nói rằng: "Tôi ở đây!" Mùa xuân gửi đến sự sống và hơi ấm của nó. Nó không ngừng gửi cho chúng ta những thông điệp về sự xuất hiện của mình – chim cổ đỏ, sóc, én bay về, những quả mọng trên đồng cho những người đã dùng hết thực phẩm dự trữ. Mùa xuân trao nụ cười cho những người đáp lại sự xuất hiện của nó, và nước mắt cho những ai cứ ngồi đó, hoặc chỉ nỗ lực nửa vời. Một số sẽ chỉ làm việc một chút – đủ để biện hộ cho mình vì kết quả xoàng xĩnh khi mùa thu tới. Một số người sẽ câu cá, hoặc vui chơi, hoặc ngủ, hoặc nằm ườn giữa đám hoa dại, quên đi lời nhắn nhủ rằng "niềm tin không có hành động là niềm tin chết". Hơi ấm, ánh mặt trời và những cánh đồng màu mỡ của mùa xuân là một phần không thể thiếu trong công thức thành công; chất xúc tác mang đến kết quả cuối cùng là nỗ lực mạnh mẽ, cương trực và bền bỉ của con người nhưng chính ở đó ẩn chứa vấn đề. Là con người, chúng ta được ban cho đặc quyền tự do – quyền lựa chọn, quyền sử dụng kỷ luật, hoặc không. Lựa chọn hành động một cách dũng cảm, hoặc túm tụm lại trong sợ hãi. Lựa chọn tư duy, hay phản xạ theo thói quen. Khi được trao cho quyền lựa chọn, khá thường xuyên, chúng ta chọn nghỉ ngơi, hoặc nỗ lực nửa vời, hoặc tìm một lý do biện hộ nào đó. Đôi khi chúng ta chọn tiếp tục ở trong nhà vì như thế thoải mái hơn, hoặc ngồi bên bờ suối thay vì có mặt trên ruộng đồng, biết rằng trí tuệ khiến ta làm việc hiệu quả cũng sẽ cho phép chúng ta nói dối khéo hơn, hoặc bao biện cho bản thân tốt hơn, hoặc đổ tại hoàn cảnh giỏi hơn. Trên tất cả, món quà trí tuệ con người và quyền tự do lựa chọn đi kèm với trí tuệ ấy không phải là một phước lành, mà là một lời nguyền, vì nó cho phép chúng ta lừa lọc hay dối trá cả *chính bản thân mình*, đây chính là đỉnh cao của sự ngu dốt.

Hãy chọn hành động, đừng chọn nghỉ ngơi. Chọn sự thật, đừng chọn ảo tưởng. Chọn một nụ cười, đừng chọn một cái nhíu mày. Chọn tình yêu, đừng chọn thù hận. Chọn những điều tốt đẹp trong mọi việc, và chọn thời cơ cũng như cơ hội để làm việc khi mùa xuân mỉm cười với cuộc đời bạn.

Phần nhiều những nỗ lực và cơ hội của mùa xuân nằm trong chiều sâu và mức độ lòng tin của chúng ta. Cuộc sống không mang tới sự đảm bảo nào rằng việc gieo hạt sẽ mang lại những vụ mùa bội thu. Chúng ta chỉ có thể đúc rút từ những kinh nghiệm thực tế của những

người khác. Những cơn bão của cuộc sống *có thể* xoá bỏ mọi nỗ lực mà bạn đã đổ xuống những cánh đồng cơ hội. Nhưng *không bỏ ra chút nỗ lực nào* trong mùa xuân thì sẽ đảm bảo không có kết quả nào trong mùa thu.

Niềm tin mang tới cho chúng ta một quy luật bất di bất dịch được quy định trên thiên đường, luật ấy đảm bảo rằng với mọi nỗ lực có kỷ luật của con người, chúng ta sẽ nhận lại được phần thưởng nhiều gấp bội... mỗi bát hạt gieo xuống sẽ cho một bồ thu hoạch... với mỗi ý tưởng hay được chia sẻ với người khác, nhiều ý tưởng tốt khác sẽ trở lại với chúng ta... với mỗi hành động chứng tỏ niềm tin, vô số phần thưởng sẽ đến... với mỗi hành động trao yêu thương, một đời yêu thương sẽ trở lại với chúng ta... với mỗi hành động kiên nhẫn và thấu hiểu được trao cho người khác, ta sẽ nhận lại từ người khác lòng nhẫn nại khi chính chúng ta gây thất vọng.

Lời hứa của mùa xuân là khi ta gieo hạt, ta cũng sẽ gặt hái. Gieo lừa dối, gặt lừa dối; gieo tham lam, gặt nghèo khổ; gieo bất hoạt, gặt kho rỗng; quyết định nấn ná thì chắc chắn người khổng lồ sơ sinh sẽ lớn dần thành một con quỷ khiến hành động trong tương lai của bạn trở nên kém hiệu quả.

Hành động trồng cấy giữa những cơn gió nhẹ ấm áp của mùa xuân đòi hỏi chúng ta phải khép mình vào những kỷ luật đau đớn của con người, mà nếu không chịu làm điều đó thìkhi mùa thu tới, chúng ta chắc chắn sẽ phải trải nghiệm nỗi đau đớn còn lớn hơn nỗi đau kỷ luật hàng vạn lần, nỗi đau đớn vì ân hận. Chúng ta *phải* hoặc trồng cấy trong mùa xuân cuộc đời, hoặc cầu xin kẻ khác vào mùa thu.

Một hạt ngô sẽ mọc thành cây ngô: hạt mầm của nghi ngờ, sợ hãi, bất tín được đặt vào tâm trí cũng sẽ tạo ra chính những loại suy nghĩ ấy. Cũng như đất sẽ trả lại tương đương những gì chúng ta gieo vào lòng đất, tâm trí cũng trả lại vào hoàn cảnh sống của con người những điều chúng ta gieo vào trong tâm trí mình khi lựa chọn ý nghĩ. Cái giá, hay nỗ lực để có những ý nghĩ yêu thương, phồn thịnh, hoặc tự tin không hề lớn hơn cái giá phải bỏ ra cho những suy nghĩ ghét bỏ, nghèo nàn hay tự ti. Chỉ có phần thưởng là khác nhau.

Mỗi ngày được ban cho chúng ta như một mùa xuân mới. Những suy nghĩ, hành động, mơ ước và nỗ lực của hôm nay sẽ mang lại mùa gặt ngày mai. Sao lãng cơ hội được trao cho chúng ta *ngày hôm nay*

là trì hoãn *tương lai* tốt đẹp hơn của chúng ta. Đừng sử dụng ngày hôm nay để sống lại trong tâm tưởng ngày hôm qua hay để chờ đợi ngày mai tới, vì ngày mai – khi nó tới – sẽ được gọi là *hôm nay*. Sẽ không có ngày nào tốt hơn, cơ hội nào tốt hơn, mùa xuân nào đẹp hơn, thời điểm bắt đầu nào phù hợp hơn chính thời khắc này. Hãy nắm bắt từng phút giây khi bạn tìm thấy chúng và biến chúng thành tương lai tốt đẹp hơn. Sự chần chừ hôm nay sẽ dẫn đến sự hối tiếc ngày mai.

Với một số người, sự xuất hiện của mùa xuân là thời điểm khó khăn chồng chất. Có lẽ bởi sự sao lãng hay trì trệ của chính chúng ta trong những mùa trước, chúng ta sẽ thấy dạ dày hoặc nhà kho của mình trống rỗng. Nhu cầu thức ăn và tiền bạc của chúng ta không thể đợi đến mùa thu sắp tới mà là ngay lúc này. Tiếng nói của những người chúng ta yêu thương phản ánh sự thiếu thốn mà họ đang gặp phải do chúng ta đã thiếu nỗ lực hoặc không đạt được kết quả, và họ không nhìn vào mắt chúng ta, vì sợ rằng chúng ta cũng nhìn thấy ở họ nỗi hổ thẹn và thất vọng giống như thế.

Trong những hoàn cảnh như thế, chúng ta thường quên mất rằng mùa vụ sẽ chẳng tăng tốc hay chậm lại chỉ vì nhu cầu của chúng ta. Mùa xuân sẽ chỉ *xuất hiện*, nhưng nó sẽ không chờ đợi, nó cũng chẳng biến đổi và hóa thành mùa gặt. Luôn luôn là như vậy, hạt giống cũng như nhu cầu của chúng ta phải chờ đợi mùa màng biến đổi. Chúng ta không thể yêu cầu tự nhiên thiên vị cho mình. Tài năng, nhu cầu, khát vọng và cầu nguyện đều vô nghĩa với những người phải gánh chịu hậu quả đau đớn của sự sao lãng trước đó – và với những cái dạ dày rỗng, nhà kho trơ trọi cùng sự nối tiếc khôn nguôi, chúng ta sẽ phải bước ra đồng trong mùa xuân *này*, vì sao lãng thêm một lần nữa với hoàn cảnh nghèo nàn của mình đồng nghĩa với tình trạng hiện tại sẽ còn tiếp diễn.

Cuối cùng, hãy trở nên đủ sáng suốt để nhận ra ánh sáng le lói đang lụi dần của mùa xuân cuộc đời, thứ ánh sáng hiển hiện mỗi ngày; cơ hội để lắng nghe lời nói của những người hiểu biết hơn chúng ta; cơ hội để bế một đứa trẻ vào lòng; cơ hội để đi dạo ra biển cùng người chúng ta yêu; cơ hội thẩm thấu giá trị của một cuốn sách hay; cơ hội được nói những điều tốt đẹp về một ai đó khi thói quen hối thúc bạn tìm ra điểm xấu; cơ hội để ngắm những con chim ruồi, hay những bông hoa, hay những con bươm bướm phô diễn phép màu kỳ lạ của mình; nắm bắt cơ hội hiếm có để chẳng làm gì để thay đổi,

hoặc làm gì đó để thay đổi; buộc mình tắt ti vi, trân trọng cơ hội được trò chuyện cùng cả gia đình – hay thậm chí ngồi im lặng bên nhau. Cơ hội có ở xung quanh chúng ta, hiện ra rồi biến mất nhanh chóng, để lại những kỷ niệm tươi đẹp cho những người phản ứng khi nó xuất hiện, hoặc nỗi tiếc nuối cho những người quá bận rộn để lưu tâm.

Cuộc sống thực chất là một sự bắt đầu liên tục, một cơ hội không ngừng, một mùa xuân bất tận. Chúng ta chỉ cần học cách nhìn lại cuộc sống của mình giống như hồi còn là trẻ con, để cho sự hào hứng và tò mò trao cho chúng ta một lý do thân ái để nhìn lại, thay vì coi đó là điều đương nhiên. Gia sản, hạnh phúc và bình yên của tâm trí chờ đợi những ai học cách tìm kiếm điều kỳ diệu ẩn trong những thứ thông thường. Sự hoà trộn độc đáo của mặt trời, đất, và hạt giống vào mùa xuân sẽ đem lại những kết quả màu nhiệm có thể đoán trước cho những người học được cách tận dụng trọn vẹn và triệt để lợi thế của mùa xuân.

MÙA HẠ

THÀNH CÔNG TRONG ĐỜI không phải chuyện dễ dàng, không dễ để hạt giống nảy mầm, truy tìm ánh sáng và dưỡng chất trong không khí mang lại cho nó sự khoẻ mạnh. Tiến bộ theo bất cứ dạng thức nào và hạnh phúc hay thành công ở bất cứ dạng nào cũng đòi hỏi nỗ lực không ngừng, vì luôn có những chướng ngại có thể làm nản lòng những người yếu đuối và thiếu thốn.

Vượt qua được một chướng ngại trong đời, và một chướng ngại khác lại xuất hiện lấp chỗ trống. Cuộc sống được thiết kế như một câu chuyện về thành công *bất chấp* nghịch cảnh, chứ không phải không có nghịch cảnh, vì không có nghịch cảnh thì cũng không có thành công. Đừng đổ tại các vấn đề và thách thức trong đời cho hoàn cảnh sống tầm thường của mình. Hạt giống có kêu ca gì về những tảng đá mà nó phải mọc lên trên, bên dưới, xung quanh hay xuyên qua không? Liệu có cuộc đời đáng giá nào trên trái đất nếu tất cả đều đầu hàng ngay lần đầu tiên chạm trán với khó khăn không? Lực kéo không ngừng, không mệt mỏi của cuộc đời có hướng đi xuống – gây ra thất vọng, tuyệt vọng và nản lòng. Lúc nào cũng có lý do để than thở, nhưng cuốn vào chuyện than thở là bạn sẽ tăng thêm lực kéo của cuộc đời. Thứ duy nhất tự động trong đời là cỏ dại và côn trùng. Chúng không cần được trồng hay chăm sóc. Cách sống của chúng quy định rằng chúng nạp dưỡng chất và tồn tại nhờ vào những nỗ lực cần cù chăm chỉ.

Mùa hè cuộc đời là khoảng thời gian bảo vệ; đó là lúc cần nỗ lực liên tục hàng ngày để canh gác chống lại lũ côn trùng nhộn nhạo và đám cỏ dại độc hại. Mùa xuân là lúc *tạo ra* những điều có giá trị, và những điều ấy cần có mùa hè để *phát triển* và bồi dưỡng sức mạnh, giúp chúng đạt được kết quả khi mùa thu tới. Giai đoạn cuối của mùa xuân không thể mang tới kết quả cho nỗ lực của con người, khi nỗ lực trước đã chấm dứt và một nỗ lực mới còn chưa bắt đầu. Khi nỗ lực cạn dần, khi sự sao lãng giăng đầy trong tâm trí, sự phát triển dần nhường chỗ cho trì trệ và bại hoại. Sâu bọ và cỏ dại của cuộc đời tồn tại là để thử thách ý chí thành công của con người, và sự xứng đáng của con người đối với những phần thưởng hậu hĩnh của cuộc đời.

Hãy tăng cường hiểu biết và nhận thức về sự thật rằng tất cả những gì tốt đẹp đều sẽ bị tấn công. Đó là cách thức của tự nhiên để đánh giá ai là người xứng đáng và ai thì không. Cỏ dại của cuộc đời là để biến tự tin thành nghi ngại, tin tưởng thành ngờ vực, kiên nhẫn thành nóng vội, nỗ lực thành ngần ngại, lo âu và cuối cùng dẫn đến thất bại. Đừng bỏ phí thời gian quý báu để tranh cãi với tự nhiên. Cỏ dại, sâu bọ, sỏi đá và bão táp cuộc đời sẽ chỉ cười nhạo những người dành thời gian để hằn học cáo buộc chúng tội bất công. Bất công, đúng thế, nhưng thường là với những người tìm kiếm thứ gì đó mà không có mục đích, hay những người tìm kiếm phần thưởng của cuộc đời mà không trả giá cho cuộc chiến chống lại những trở ngại bằng cách tăng cường hoạt động và lòng quyết tâm. Đừng dành thời gian xua đuổi lũ chim đang tìm cách đục khoét hạt giống của bạn, hay lũ sâu bọ đang tìm cách tànphá vụ thu hoạch đang đến gần. Với những người siêng năng trồng trọt, bảo vệ và giữ gìn, thì không có lũ chim, sâu bọ hay những trở ngại nào đủ sức huỷ hoại *tất cả* những nỗ lực của mùa xuân trước.

Học cách chấp nhận sự tồn tại vĩnh viễn của những điều tiêu cực và đồng thời hiểu rằng sự tiêu cực luôn khuất phục trước nỗ lực bền bỉ kết hợp với niềm tin và thái độ không ngừng lớn lên của con người. Có câu, gieo nhân nào gặt quả ấy, nhưng chỉ khi bạn kết hợp nỗ lực gieo hạt với nỗ lực tin tưởng về mặt tinh thần và nỗ lực thể chất trong việc không ngừng lưu tâm tới những điều có giá trị. Hãy cười vào nghịch cảnh, và hành động nhanh chóng để loại bỏ nó. Hãy lường trước nghịch cảnh, vì chắc chắn nó sẽ xuất hiện. Hãy trân trọng nghịch cảnh, vì nó thúc đẩy tâm hồn con người trưởng thành – chắc chắn rằng, tính cách con người được hình thành không phải khi *không có* khó khăn mà là trong cách chúng ta *phản ứng* lại với khó khăn. Tất cả mọi thứ, kể cả nghịch cảnh, đều có mục đích đáng được coi trọng.

Chúng ta – tôi, người viết cuốn sách này, và bạn, người đọc cuốn sách này – đều sống trong một thế giới của nhân quả. Vụ thu hoạch, chính là cuộc đời mà ta đang sống, là kết quả của những hạt giống được gieo trước đó. Một số "hạt giống" ta tự mình gieo, qua những thói quen cố hữu. Những hạt khác được trồng *cho* chúng ta bởi cha mẹ, thầy cô và những người có ý định tốt nhưng lại hành động sai lầm, những người truyền thói quen suy nghĩ nghèo nàn của họ lại cho chúng ta. Trong cả hai trường hợp, thái độ, tình hình tài chính, môi trường sống, phong cách sống và quan điểm của chúng ta về những

cơ hội trong tương lai đều được gọi là hoàn cảnh – và để thay đổi hoàn cảnh, chúng ta phải thay đổi *nguyên nhân* của những hoàn cảnh ấy, đó chính là bản thân chúng ta. Chúng ta phải thay đổi thói quen, thái độ, quan điểm của mình, cũng như nghề nghiệp, nơi ở, thậm chí cả bạn bè nếu muốn thay đổi hoàn cảnh.

Một người ghé thăm cửa hàng của một người làm vườn, không hề suy nghĩ hay hỏi han, chọn những thứ cây có vẻ hấp dẫn rồi mua về và trồng trong vườn của mình. Nhiều tháng sau, anh ta phát hiện ra rằng cái cây đã mọc lên, trưởng thành, và giờ trổ thành một cây hoa giấy tươi thắm, thứ hoa mà anh ta bị dị ứng. Thật ngu ngốc nếu bây giờ ước rằng cái cây đó là hoa hồng hay tuy líp. Hoàn cảnh sẽ không thay đổi vì anh ta không thích kết quả. Chính anh ta là nguyên nhân duy nhất khiến đôi mắt mình ướt đẫm và nước mũi chảy ròng ròng. Và với những người sống giữa sự tầm thường cũng vậy – không quan trọng là hạt giống mang lại tình trạng đó được đặt vào trong thửa đất cuộc đời bởi chính tay anh ta hay người khác. Buộc tội người khác, thương cảm cho bản thân hay tiếp tục lý luận và biện hộ đều thật ngu ngốc. Chỉ có một cuộc công kích trên diện rộng, tự nguyện và hiệu quả vào những *nguyên nhân* thay đổi mới là điều quan trọng. Hãy hướng suy nghĩ, chuyện trò và toàn bộ sự chú ý của bạn về điều đó nếu bạn muốn thay đổi hoàn cảnh; hãy tập trung phần lớn thời gian nhàn rỗi của bạn vào việc phát triển bản thân bằng cách lên kế hoạch nhiều hơn, đọc nhiều hơn, đầu tư nhiều hơn. Hãy đầu tư thời gian của bạn vào những dự án xứng đáng; đầu tư suy nghĩ của bạn vào mục tiêu xứng đáng; đầu tư tài năng của bạn vào một nghề nghiệp xứng đáng; đầu tư tình cảm vào người tiếp nhận xứng đáng; và cuối cùng, hãy giữ cho mình lòng tự tôn cao nhất, vì chính hình ảnh đó, điều bạn nhận thức về *bản thân* mình, quyết định chất lượng của cuộc đời.

Hãy nhìn thẳng vào sự thật, con người và các sự kiện sẽ không ngừng làm bạn tổn thương và thất vọng. Trong số những người đó, có những người bạn ít biết đến nhất. Hiếm khi họ cố ý làm bạn tổn thương, mà thường là có nhiều tình huống, phần lớn là ngoài tầm kiểm soát của bạn, khiến họ hành động, nói năng hoặc suy nghĩ theo cách có thể có ảnh hưởng xấu tới bạn, tới cảm xúc hiện thời cũng như tương lai của bạn. Điều này đã xảy ra suốt sáu nghìn năm lịch sử được ghi nhận, và nỗi đau khổ hay sầu muộn của bạn không phải là lần đầu tiên một con người bị tổn thương sâu sắc vì những hành động không thích hợp của người khác. Cách duy nhất để không bị cuộc đời

chạm tới – cả điều tốt và điều xấu – là tách biệt khỏi xã hội, nhưng ngay cả khi đó bạn cũng sẽ vẫn tự làm mình thất vọng, những tưởng tượng của bạn về những điều đang diễn ra ở ngoài kia sẽ ám ảnh và làm tổn thương bạn. Biết được điều này rồi, chỉ còn một giải pháp trợ giúp bạn khi con người và sự kiện làm bạn tổn thương – đó là học cách tập trung vào phát triển bản thân hơn bất cứ thứ gì khác. Vì bạn không thể điều khiển được thời tiết, giao thông, người bạn yêu thương, hay hàng xóm, cấp trên của bạn, nên bạn phải học cách kiểm soát *mình*... chỉ có phản ứng của bạn với những khó khăn trong đời mới là điều có ý nghĩa.

Đừng nghi ngờ bản thân, vì ở đâu có nghi ngại thì không thể có sự tự tin. Đừng sao lãng bản thân, vì đi kèm với sao lãng là thua cuộc. Đừng hình dung ra bản thân kém hơn con người bạn, hay tốt hơn con người bạn, mà hãy luôn tìm cách để trở thành con người mà bạn có thể. Đừng cho phép bản thân trở nên ngạo mạn hay khiếm nhã, vì cả hai đều là những tính cách mà những người tìm cách che đậy sự yếu đuối của mình khoác lên. Đừng dành thời gian nuối tiếc quá khứ, mà hãy đầu tư thời gian đó một cách khôn ngoan bằng cách chuẩn bị cho một tương lai tốt đẹp hơn. Bạn là hạt giống tốt của đấng sáng tạo vạn vật, số mệnh của bạn không phải là nằm im lìm, mà là để nảy mầm lên khỏi mặt đất được gọi là cuộc đời, và vươn đến phía chân trời vô hạn – vượt qua tất cả những trở ngại trong quá trình ấy. Số mệnh của bạn là vận dụng tài năng của mình và đạt được tất cả những gì bạn tin là mình xứng đáng, để yêu nhiều hơn, trù liệu nhiều hơn, vượt qua nhiều hơn, lên kế hoạch nhiều hơn, thu hút nhiều hơn và tận hưởng nhiều hơn những gì bạn từng mơ có thể có được. Đó chính là tiêu chuẩn của cuộc đời đang đợi quyết định tinh thần và bàn tay rộng mở của bạn. Bạn xứng đáng – bạn đang trên con đường vinh quang và bạn sẽ thành công.

MÙA THU

TÔI THÍCH MÙA XUÂN, nhưng nó lại quá non nớt. Tôi thích mùa hè, nhưng nó lại quá kiêu kỳ. Cho nên tôi thích nhất mùa thu, vì lá mùa thu vàng một chút, âm điệu mùa thu thư thả, màu sắc mùa thu phong phú, và nó pha chút đượm buồn... Sắc vàng rực rỡ của nó không phải là sự ngây thơ của mùa xuân, không phải là sức mạnh của mùa hè, mà là sự êm đềm và trí tuệ nhân từ của tuổi tác. Nó biết những giới hạn và ý nghĩa của cuộc đời.

- Lâm Ngữ Đường

Mùa thu là lúc để hân hoan, cũng là lúc để tìm kiếm sự khoan dung. Với những người đã gieo trồng dư dả vào mùa xuân, và những người chống lại sâu bọ, cỏ dại, cùng thời tiết của mùa hè, mùa thu có thể đem lại những phần thưởng cho phép chúng ta vui mừng. Với những người đã đứng ngắm mùa xuân đến rồi đi, và những người bỏ ra rất ít nỗ lực để tận dụng quãng thời gian ngắn ngủi của nó, mùa thu có thể là thời điểm hỗn loạn, lo lâu, hối hận ngập tràn.

Mùa thu chính là lúc chúng ta nhận ra mùa đông sẽ dài hay ngắn. Mùa thu nói cho chúng ta biết liệu chúng ta có *thực sự* đã làm những điều cần làm, hay chúng ta chỉ huyễn hoặc bản thân bằng phương thuốc gây mê tạm thời của việc chuyện trò và làm bộ... tự nhủ với bản thân rằng chúng ta có làm việc trong khi không phải như vậy.

Đất, và sự xuất hiện của mùa thu, cùng song hành trên ghế quan toà để đưa ra sự thật cuối cùng về nỗ lực của con người. Không thể tranh cãi gì về bản án cuối cùng, vì đã có bằng chứng không thể chối cãi về công sức, sự chăm sóc và lòng kiên nhẫn dù cho vụ mùa có bội thu hay không, và nếu không bội thu, ta chẳng nhìn vào đâu xa hơn bàn tay của những người chịu trách nhiệm trong mùa xuân vừa qua. Tốt hơn là đừng nhắc tới những cái cớ như đất xấu, hạt giống xấu hay thời tiết không thuận lợi, vì người gieo trồng là người chọn đất; người gieo trồng lựa chọn hạt giống; chỉ mình người gieo trồng chịu

trách nhiệm cho vụ thu hoạch của mình – chứ không phải hoàn cảnh.

Không có gì hào hứng hơn một vụ mùa bội thu, và chẳng có gì tồi tệ hơn một cánh đồng xơ xác giữa mùa thu.

Điều đó đúng với những người được trao trách nhiệm gieo trồng cây trái trên những cánh đồng, và cũng đúng cho những người được trao trách nhiệm đối với cuộc đời cũng như thành công trong thế giới kinh doanh và lao động. Một kết quả kém năng suất và xoàng xĩnh vào mùa thu hoạch khiến việc thừa nhận những thất bại trong quá khứ trở nên khó khăn nhưng cần thiết.

Một tài khoản ngân hàng rỗng không là dấu hiệu của nỗ lực không hiệu quả trong quá khứ. Nó là dấu hiệu của một cơ hội bị bỏ lỡ. Nó là dấu hiệu của quá nhiều sự chần chừ và lười nhác. Luật của vũ trụ không bao giờ sai. Luật ấy có hiệu lực với người nông dân cũng như với người làm kinh doanh. Luật ấy có hiệu lực với vạn vật cũng như với con người. Luật ấy đã trải dài từ thời khai thiên lập địa, và trong chừng ấy thời gian, con người đã tìm cách trốn tránh nó, tranh cãi với nó hay thậm chí tảng lờ nó đi. Cuối cùng, kết quả của chúng ta chứng tỏ chúng ta đã tuân hay bất tuân theo nó. Luật ấy rất đơn giản, và ai cũng biết. Đó là: *"Gieo nhân nào gặt quả ấy"*. Trong tất cả những lĩnh vực của đời sống nhân loại, hãy nhận thức rằng những gì chúng ta đưa vào thế giới, chúng ta sẽ nhận lại từ nó. Đó là cách "san bằng tỉ số" của tự nhiên. Cả suy nghĩ lẫn hành động đều quyết định kết quả, lối sống và thái độ của con người. Dối trá, sớm hay muộn, cũng sẽ thu hút sự dối trá đáp lại. Tìm một lối đi dễ dàng hơn mà đánh đổi bằng chất lượng hiển nhiên sẽ dẫn đến thiệt hại do giảm sút lợi nhuận và những đêm thức trắng. Tất cả nỗ lực, dù là dịch vụ, quảng bá, tuyển dụng, hay các sản phẩm đều phải mang lại điều tốt lành cho những người có liên quan, nếu không, nỗ lực đó sẽ không thể đứng vững được trước thử thách cuối cùng của thời gian.

Ngô được trồng vào mùa xuân sẽ tạo ra ngô vào mùa thu, cũng như lúa mì, lúa mạch sản sinh ra chủng loại của chính *chúng*. Bạn không thể trồng một loại cây này và mong muốn thu hoạch một loại khác chỉ vì giữa mùa hè bạn thay đổi ý định.

Thiên hướng của con người là hay nhìn nhận những người đang được hưởng thành công là những người trước đây vốn may mắn hoặc kém trung thực. Có lẽ người đang lái chiếc xe xa xỉ về phía ngôi nhà

đắt tiền trên đồi không hề làm việc chăm chỉ và hy sinh để xứng đáng có được những điều đó. Đó là giọng điệu của người nghèo. Với cái người may mắn có chiếc xe và ngôi nhà trên đồi kia, đó là những thành quả anh ta thu hoạch được trong mùa thu của mùa kinh doanh – là *phần thưởng đương nhiên* cho những nỗ lực đã bỏ ra trong mùa xuân trước đó của cuộc đời anh ta... trong suốt mùa xuân ấy, rất có thể những người bây giờ chê trách anh ta đã ngồi ì ra, cười nói, câu cá hay buôn chuyện. Đó là sự ngu ngốc của con người. Những người trắng tay sẽ luôn khinh miệt những người giàu có.

Những người chê trách người khác vì vận may hoặc sự thiếu trong thực không hề biết về cái giá thường phải trả cho thành công. Họ không nhìn thấy những nỗi thất vọng to lớn, những niềm hy vọng vụn nát, hay những giấc mơ tan vỡ. Họ không hiểu những rủi ro phát sinh trong cả quá trình huy động lần đầu tư vốn cho một ý tưởng hãy còn chưa được chứng minh. Họ không nhìn thấy những vấn đề liên quan tới pháp luật, gánh nặng thuế, những thách thức về lao động, hay những quy định ràng buộc của chính phủ, họ cũng khôngthấy được sự bất đồng trong gia đình gần như tự động gắn liền với cuộc truy tìm thành công. Những người chê trách chỉ nhìn thấy và coi thường kết quả, mà không biết được về chi phí cũng như nguyên nhân đã tạo ra sự thành công ấy. Chừng nào những kẻ ích kỷ của thế giới còn đay nghiến những người thành công thì những kẻ đó sẽ còn tiếp tục sống như hiện tại.

Vào mùa thu, chúng ta tận hưởng, hoặc biện hộ. Với những người không tận dụng được mùa xuân, những người không trông nom cẩn thận được cây trồng của mình qua cái nóng của mùa hè, không thể có bất cứ lý do chính đáng nào... chỉ là các lý lẽ biện hộ, và đó đơn giản là những nỗ lực đáng thương nhằm đổ lỗi cho hoàn cảnh thay vì chính bản thân mình.

Sự khác biệt giữa một căn hộ túng thiếu và một cơ ngơi trên đồi cũng giống như sự khác biệt giữa một nỗ lực trung bình và một nỗ lực to lớn vào mùa xuân. Tự nhiên luôn giữ lời hứa rằng một bát sẽ tạo ra một bồ, chúng ta sẽ luôn nhận được nhiều hơn so với những gì mình trồng. Dù ai cũng biết điều này, nhưng chúng ta lại quên mất rằng muốn gặt được nhiều bồ, tức thước đo của thành công, chúng ta vẫn cần phải trồng xuống nhiều bát.

Hành động mạnh mẽ vào mùa xuân cuộc đời vẫn là yêu cầu để có

được thành công to lớn vào mùa thu. Bốn mươi tiếng một tuần trên cánh đồng cơ hội có thể là chưa đủ, nhất là nếu thời gian đó lại được sử dụng trên cánh đồng không mang lại lợi ích. Đôi khi, để cải thiện kết quả, chúng ta phải cay đắng thừa nhận rằng cánh đồng hiện tại của chúng ta quá nhiều sỏi đá, hoặc quá gai góc, hoặc lớp đất màu quá mỏng. Và dù cho việc đổi từ cánh đồng này sang cánh đồng khác màu mỡ hơn là vô cùng khó khăn, thì khó khăn ấy cũng chẳng là gì so với khó khăn tột cùng do không thay đổi.

MÙA ĐÔNG

GIỐNG NHƯ MÙA XUÂN, mùa đông là mùa có thể thoáng xuất hiện nhanh chóng trong bất cứ mùa nào, như một lời nhắc nhở ngắn gọn về sức mạnh tối thượng của nó. Giữa mùa hè, khi chúng ta chú ý chăm sóc vụ mùa đã được trồng cấy cẩn thận, mùa đông có thể chớp nhoáng ập xuống đầu chúng ta như thể doạ cướp đi những trái ngọt của nỗ lực.

Mùa đông có thể xuất hiện đầy đe doạ vào mùa của cơ hội – mùa xuân – và nếu chúng ta không nhanh chóng phản ứng để xoá bỏ ảnh hưởng tiềm tàng từ tính tàn phá của nó, mùa của hy vọng sẽ bị cơn bão cuộc đời tước đi khỏi chúng ta, khiến chúng ta phải chờ đợi thêm một năm nữa. Mùa đông có thể đến sớm trong mùa thu hoạch – mùa thu – ngay khi chúng ta đang chuẩn bị gặt những phần thưởng cho những nỗ lực đã bỏ ra, và khiến vụ mùa – hay kết quả – còn rất ít giá trị.

Bài học lớn đầu tiên của cuộc đời là mùa đông sẽ luôn tới. Không chỉ là mùa đông của giá lạnh, gió rét, và băng tuyết, mà cả mùa đông của con người với tuyệt vọng, cô đơn thất vọng và bi kịch.

Mùa đông là lúc những lời cầu nguyện không được đáp lại, hay khi hành động của những đứa con khiến chúng ta run rẩy và choáng váng. Mùa đông là lúc nền kinh tế chống lại chúng ta, hay khi chủ nợ theo đòi chúng ta. Mùa đông là lúc đối thủ cạnh tranh đe doạ, hoặc khi một người bạn lợi dụng. Mùa đông tới trong nhiều hình thức, vào bất cứ lúc nào, cả với người trồng hay với cây trồng và cả với người làm kinh doanh, hay thậm chí với đời sống cá nhân.

Khi mùa đông xuất hiện, chúng ta rơi vào một trong hai trạng thái: có chuẩn bị, hoặc không chuẩn bị.

Với những người có chuẩn bị, họ đã trồng dư dật trong mùa xuân, canh chừng cây trồng cẩn thận trong mùa hè, và thu hoạch thật nhiều trong mùa thu, mùa đông lại có thể là một mùa cơ hội khác. Đó có thể là lúc để đọc sách, lên kế hoạch, để dưỡng sức cho mùa xuân

sắp tới, và để trú ẩn an toàn. Đó có thể là lúc để tận hưởng, để chia sẻ với những người ta yêu thương, và với những người đã lao động cùng ta. Đó là lúc để tạ ơn, và là lúc để chia sẻ những món quà hào phóng của cuộc sống. Mùa đông là lúc để biết ơn vô hạn, cả vì những gì chúng ta có, cũng như những gì chúng ta chưa đạt được. Mùa đông là lúc để nghỉ ngơi, nhưng không phải là nghỉ ngơi vô độ. Đó là lúc để thưởng thức trái ngọt của công sức lao động chúng ta đã bỏ ra, nhưng không phải là lúc để ăn lấy ăn để. Đó là lúc để hàn huyên tâm sự, nhưng không phải là lúc để ngồi lê đôi mách. Đó là lúc để nhớ ơn, chứ không phải lúc để tự mãn. Đó là lúc để tự hào, nhưng không phải là lúc để vênh vang.

Những gì chúng ta làm với thời gian, với bản thân, với bạn bè và với thái độ của mình trong suốt mùa đông sẽ quyết định ta sẽ làm gì khi mùa xuân tới. Chúng ta sinh ra là để không ngừng cải thiện điều kiện sống, cải thiện bản thân và thành quả của mình. Chúng ta tiến bộ hoặc thụt lùi, không bao giờ chúng ta đứng yên một chỗ. Nếu chúng ta không tiến bộ thì đólà vì chúng ta không sử dụng trí tuệ, khả năng suy luận và toàn bộ tiềm năng của mình – và cuối cùng, những gì chúng ta không dùng tới, chúng ta sẽ mất đi.

Vì ít sử dụng, chúng ta có thể đánh mất trí tuệ, khả năng suy luận, tiềm năng và sức mạnh của mình. Và khi việc ít sử dụng, hoặc sử dụng sai, lấy đi của chúng ta những thuộc tính con người quan trọng này, chúng ta ắt sẽ thụt lùi.

Xin nhắc lại, chính luật cơ bản của cuộc sống quyết định sự tiến bộ hay thụt lùi của con người.

Với những người có chuẩn bị cho mùa đông, hãy để họ sử dụng mùa đông như mùa xuân... để có được lợi thế.

Với những người chưa chuẩn bị, khi mùa đông xuất hiện là lúc hối tiếc và buồn rầu. Vì không chịu trả cái giá là sự đau đớn của kỷ luật ban đầu, giờ đây, chúng ta trả cái giá nặng nề hơn là nỗi đau của sự nuối tiếc.

Những gánh nặng và ràng buộc của kỷ luật có thể có vẻ không quan trọng khi được so sánh với những gánh nặng to lớn và những ràng buộc cồng kềnh của sự tiếc nuối. Tiếc nuối là một nhà kho rỗng không và một căn bếp trống tuếch khi một năm nữa mùa thu mới

đến. Ngay cả khi mùa xuân tới, chúng ta cũng sẽ nỗ lực với một cái dạ dày rỗng và một cái ví không. Với người chuẩn bị trước, mùa đông là mùa xuân ở một dạng khác, nhưng với những người chuẩn bị sơ sài, sự xuất hiện của mùa đông sẽ vô cùng khủng khiếp và bất trắc. Tình yêu và sự hoà hợp nhường chỗ cho những cáo buộc và giận dữ.

Thời điểm để trải nghiệm sự kinh hoàng của một mùa đông không được chuẩn bị là vào mùa xuân, và trong tâm trí chúng ta. Hãy để trí tưởng tượng vẽ ra cho chúng ta những cơn gió buốt lạnh, những cánh đồng ngập trong tuyết trắng, và những ngọn cây phủ đầy băng giá; chúng ta hãy trải nghiệm bằng đôi mắt tâm trí tiếng khóc nỉ non của đứa con đói khát, và nỗi thất vọng hiện lên trong ánh mắt những người chúng ta yêu thương; chúng ta hãy trải nghiệm cảm xúc của những lời biện hộ, lời xin lỗi vụng về vì những sai lầm trong quá khứ của mình, trải nghiệm nỗi sợ hãi mỗi khi có tiếng gõ cửa hay nhận một lá thư.

Lường trước những tình huống này có thể tạo ra một cú sốc thúc đẩy chúng ta nỗ lực thật nhiều trong mùa xuân, những nỗ lực ấy có thể ngăn chặn những hình dung đáng sợ của chúng ta trở thành hiện thực.

Xuyên suốt tất cả các mùa trong năm, mùa đông có thể chạm tới cuộc sống của chúng ta theo nhiều phương thức nho nhỏ, thử thách chúng ta, nhắc khéo chúng ta về hoàn cảnh khó khăn của những người bị mùa đông bủa vây.

Mùa đông có thể là một cơ hội bị đánh mất, hay mất mát trong tình yêu. Mùa đông là lúc một người bạn đáng tin cậy khiến bạn phải thất vọng, hoặc khi một thương vụ được kỳ vọng lại rơi vào tay đối thủ cạnh tranh. Một luồng gió lạnh lẽo từ những lời lẽ lạnh lùng, cay đắng của người mà bạn yêu thương cũng là mùa đông, sự bi quan và cay độc từ một người mà bạn tìm đến để xin lời khuyên và tư vấn cũng vậy.

Thách thức chủ yếu đối với những người bị mùa đông bủa vây là không để cho nó ảnh hưởng đến sự xuất hiện của mùa xuân, cùng khả năng nhận ra sự xuất hiện đó của chúng ta. Phần lớn cuộc đời là để học cách luôn duy trì một phần giải pháp thay vì để cho chính chúng ta trở thành một phần vấn đề.

Nếu bạn đang không có tình yêu, tiền hay công việc, thì đó là mùa đông, và nó xuất hiện là vì bạn đã lỡ mất mùa xuân ở đâu đó. Sao lãng lúc nào cũng phải trả giá đắt, và mùa đông đơn giản là một hoàn cảnh – kết quả của một nguyên nhân nào đó trước đây. Quá tập trung vào sự trầm trọng của mùa đông chỉ khiến mùa đông đó khó vượt qua hơn. Hãy tìm kiếm trong những giới hạn bên trong của tâm trí và tâm hồn bạn để thấy mục đích của việc khám phá ra nguyên nhân thực sự trong bạn. Nghịch cảnh hiếm khi quy được cho ai đó, hoặc điều gì đó bên ngoài chúng ta. Đổ lỗi cho những tác nhân bên ngoài vì những hoàn cảnh của mùa đông là cái cớ dễ dãi cho việc đặt trách nhiệm không đúng chỗ. Con người thường có xu hướng đổ lỗi về mùa đông cuộc đời cho một ai đó khác, chính vì vậy phần lớn con người gặt được kết quả tầm thường gắn liền với kiểu hành động đó.

Để mọi việc hay hoàn cảnh thay đổi, thái độ, quan điểm và thói quen của con người phải thay đổi. Những cuộc trò chuyện về việc đáng ra mọi chuyện phải như thế nào, về việc vì sao mọi thứ lại không công bằng chỉ là những cuộc trò chuyện! Chuyện trò vô bổ là những gì mà những người lười biếng và thiếu tham vọng làm trong suốt mùa đông cuộc đời, vì kiểu trò chuyện rỗng tuếch như thế sản sinh ra một loại hưng phấn làm mờ đi những cảm giác xuất phát từ thực tế khắc nghiệt của hoàn cảnh.

Sự hưng phấn tương tự cũng có thể có được qua ti vi và người ta dùng nó như một lối thoát khỏi cuộc sống trống rỗng của mình. Nó được tìm thấy trong rượu và những thứ thuốc kích thích khác mà những người tìm kiếm giải pháp trong các phương tiện bên ngoài sử dụng. Nó được tìm thấy qua những cuộc buôn chuyện vô ích cho phép những người tham gia quên đi điểm yếu của mình bằng cách tấn công điểm yếu của những người khác.

Hãy để cho mùa đông được thấy bạn chuẩn bị cho mùa xuân, chứ không phải là nghiền ngẫm về những sai số trong tiền hoa hồng hay sai sót trong năm trước. Hãy để mùa đông nhìn thấy bạn với sắc mặt tươi vui và trái tim hạnh phúc cùng những lời thân ái dành cho những người quanh bạn; với lòng tự tin vào tương lai, không phải sự e sợ; với lòng trân trọng quá khứ, không phải lòng nuối tiếc; và cuối cùng, với sự biết ơn những thành quả, những nghịch cảnh và những bất trắc trong đời, vì mỗi điều đều là một hình thức của phước lành giúp chúng ta loại bỏ mọi giới hạn của những cơ hội trong tương lai.

Mùa đông là lúc để kiểm tra, suy ngẫm và nhìn lại mình. Đó là lúc để đánh giá lại cả mục đích và quá trình – nhằm phát hiện ra một ý thức về mục đích thường xuyên bị lạc hướng. Đó là lúc tìm ra những cách thức mới để giải quyết các tình huống nan giải còn tồn đọng, và để vạch ra những kế hoạch độc đáo giúp đỡ những người ít may mắn hơn chúng ta. Đó là lúc để hiểu và kiểm soát cơn giận dữ, cảm xúc thường gặp ở con người khiến chúng ta phán xét mà không cân nhắc thấu đáo. Đó là lúc để xem xét kỹ sự công bằng của chúng ta và để vượt qua xu hướng vội vã lên án mà không tìm hiểu kỹ càng. Vì thái độ ấy là đỉnh điểm của sự ngu ngốc. Mùa đông là lúc để thành thật với bản thân, về bản thân, khi chúng ta có xu hướng tự huyễn hoặc bản thân. Đó là lúc để phát triển những kỹ năng cho phép chúng ta hòa hợp với những người chưa hoàn hảo, vì ngay cả những kẻ ngốc cũng có thể hoà hợp với những người hoàn hảo. Đó cũng là lúc để trở nên đủ sáng suốt để biết nên nói điều gì – cũng như để biết nên bỏ qua điều gì và điều gì không nên nói. Sự sáng suốt có được nhờ việc sử dụng cẩn thận mùa đông cũng dạy chúng ta rằng sự tiến hoá chỉ đơn thuần là cách mạng diễn ra ở tốc độ chậm hơn, và rằng sự thay đổi dần dần chính là quy định của vũ trụ. Chỉ có những phẩm chất cao quý của con người như trung thực, trung thành, yêu thương, tin tưởng vào Chúa và vào bằng hữu mới là những điều còn lại mãi mãi. Mùa đông là lúc để biết ơn vì những thành quả của mình, hoặc vì phải chịu đựng việc không thu được thành quả.

Mùa đông, mùa ít hoạt động về mặt vật lý, là lúc để bổ sung vào kho kiến thức của chúng ta bằng cách học tập liên tục, điều này không có nghĩa là học những điều chúng ta không biết, mà là học để hành xử khác với hiện tại. Những sự kiện và dữ kiện của cuộc sống được mỗi chúng ta học một cách tự động khi ta được truyền cảm hứng bởi cảm giác phấn khích xuất phát từ sự kỳ vọng cao và niềm tin vào khả năng của bản thân.

Đến cùng với mùa đông là cơ hội hoàn thành những lời hứa chưa thực hiện được, và những lá thư chưa hồi đáp. Đó cũng là lúc để khuyến khích người trẻ, những người còn thiếu kinh nghiệm và bất an, để khích lệ người già, những người vì đã có kinh nghiệm nên e sợ tương lai. Đừng để mùa đông qua đi mà không đầu tư nhiều thời gian vào việc trấn an, dạy bảo và khuyến khích người khác. Khi làm như vậy, phần thưởng của bạn sẽ là sự tự tin vào bản thân được củng cố; người thầy luôn là người nhận được nhiều nhất từ những bài học ông ta dạy cho người khác. Hãy để cho mùa đông thấy bạn nghĩ cho người

khác trước, biết cảm kích, tử tế và dịu dàng, hãy để mùa đông thấy bạn cười nhiều hơn, ngay cả trong những cơn gió mùa đông lạnh buốt, và tuyết phủ trắng mảnh đất sẽ sớm mang lại sự sống mới.

Thất bại –
KHỞI ĐẦU TUYỆT VỜI NHẤT

CÓ CÂU – “đừng cầu nguyện cho mọi chuyện trở nên dễ dàng hơn, mà hãy cầu nguyện để có thêm nhiều trở ngại và thử thách, vì qua những điều đó, tính cách và ý chí thành công của con người sẽ hình thành.”

Gần như mọi câu chuyện thành công mà tôi biết đều bắt đầu khi người đó đang kiệt quệ cả về tinh thần lẫn tài chính. Trong điều kiện ấy, con người thường trở nên cực kỳ day dứt và quay trở lại thật sâu bên trong mình nhằm gợi lên những tài năng, khả năng, khao khát và lòng quyết tâm – những yếu tố cốt lõi cần có ở bất cứ ai muốn mọi việc được tốt đẹp hơn.

Thời điểm đối mặt với nghịch cảnh chính là lúc mọi thứ bắt đầu thay đổi, và “mọi thứ” luôn thay đổi khi có sự thay đổi ở cá nhân con người. Tôi đã khám phá ra rằng “mọi thứ” không bao giờ thay đổi – không phải tự chúng thay đổi. Chính là lúc một con người cảm thấy đủ day dứt, khát khao và quyết tâm thay đổi cuộc đời mình để cuối cùng bước lên bục phán quyết của nhân loại và hét lên cho cả thế giới nghe thấy: “Tôi đã có quá đủ thất bại và ê chề rồi, giờ tôi sẽ không chịu đựng thêm nữa.” Đó là chính là lúc thời gian, số phận và hoàn cảnh hối hả họp bàn với nhau, và cả ba cùng uể oải đồng tình: “Chúng tôi xin nhường đường, vì chúng tôi không thể ngăn cản một sự quyết tâm như thế.” Nhưng đáng tiếc thay đa số mọi người lại không thay đổi – họ đợi cho hoàn cảnh thay đổi – đổ lỗi cho người khác, hoặc đổ lỗi cho các tình huống vì sự tiến triển èo uột của mình. Họ chấp nhận thất bại như thể đắm mình trong thất bại và tự ti vốn là kế hoạch của tự nhiên vậy.

Nhưng cuộc sống sẽ vẫn tiếp diễn dù cho bạn có đang thất bại. Ngày mai thế giới sẽ thức dậy giống như ngày hôm nay, và những sự kiện sẽ lại tiếp tục xảy đến đều đặn.

Vị trí của bạn trong thất bại, hay thành công, ở hiện tại chỉ là điều

kiện tạm thời. Bạn sẽ hồi phục trở lại từ thất bại, và cũng chắc chắn bị hút về phía thất bại. Điều kiện của bất cứ người nào cảm thấy mình thất bại và hổ thẹn ngay chính giây phút này đang được lặp lại bởi hàng nghìn người trên đất nước ngày.

Có ai đó đã từng gợi ý với tôi rằng tôi nên tự nhủ, "chuyện này rồi cũng sẽ qua thôi" mỗi lần tôi có ý muốn nghĩ rằng tôi đã chấp nhận tất cả những điều tiêu cực và thất bại mà cuộc đời tôi có thể gánh chịu. Với tất cả những người ngay lúc này đây đang thấy kiệt sức về ý chí, tinh thần, và tài chính, một vài người sẽ nắm lấy một khởi đầu mới và, khi tìm thấy nó, họ sẽ dồn sức để đứng dậy và trở lại với thế giới để không chỉ làm thật tốt, mà còn để lại dấu ấn thật đậm nét trong giới kinh doanh, chính trị hoặc xã hội. Những người xung quanh sẽ viết về họ, nói về họ và xem xét họ theo vô vàn cách khác nhau. Khi đó, cả thế giới sẽ đánh giá là họ "may mắn" theo cách nào đó, và sẽ không biết tới sự cay đắng và nỗi cô đơn mà người ta phải trải nghiệm trước khi bắt đầu đều bước tiến về phía thành quả. Vậy thì, dù có vẻ thật ngớ ngẩn, nhưng hãy cám ơn Chúa vì những hạn chế hay thất bại hiện thời của bạn, nếu bạn đang trải qua hoàn cảnh ấy. Vì giờ đây, bạn có được một bệ phóng mà hầu hết các câu chuyện thành công đều xuất phát từ đó.

Bạn có thể đi bất kỳ đâu bạn muốn, làm bất cứ việc gì bạn thích, trở thành bất cứ ai bạn ao ước… từ ngay vị trí hiện nay của bạn. Longfellow đã bắt đầu từ đó – Michelangelo và Licoln cũng vậy. Rod Sterling đã viết 40 truyện ngắn trước khi được chấp nhận một truyện. Disney đã bị một tờ báo đuổi việc vì cảm thấy ông không có tài năng. Richard Byrd đâm máy bay trong hai lần đầu tiên ông lái một mình và rồi trở thành một trong những nhà thám hiểm vĩ đại nhất thế giới. Vì thế hãy biết ơn nghịch cảnh của bạn. Nhưng vì tương lai tốt đẹp hơn của chính mình, hãy cầu mong rằng nó sẽ hỗ trợ bạn chứ không phải chống lại bạn.

Thế giới sẵn sàng tạm dừng lại và để bạn thương xót cho bản thân – cho tới khi cuối cùng bạn chết vì tan nát và cô đơn – nếu đó là điều bạn muốn. Nó cũng sẵn sàng tránh sang một bên để nhường đường cho bạn một khi bạn hạ quyết tâm rằng hoàn cảnh hiện nay chỉ là tạm thời, bạn sẽ lại đứng dậy, tiến lên và để lại dấu ấn của mình.

Thế giới không có thời gian để quan tâm tới lựa chọn của bạn, vậy nên ít nhất là vì bản thân bạn, hãy lao mình vào cuộc phiêu lưu, với

đôi mắt kiên định hướng về phía thành quả, chứ không chỉ tồn tại và thương hại bản thân.

Từ giờ phút này, và vì những gì còn lại trong thế cân bằng của đời bạn, hãy cam kết với sự xuất sắc, hãy nhớ rằng thách thức của bạn là phải thành công. Rốt cuộc, bạn chỉ có một cuộc đời! Hãy làm điều gì đó thật huy hoàng!

Đừng đi trước tôi,
có khi tôi sẽ chẳng theo sau,
Đừng đi sau lưng tôi,
có lẽ tôi sẽ không dẫn dắt
Hãy đi bên cạnh tôi,
và làm bạn cùng tôi.

Nhà xuất bản Lao động
175 Giảng Võ - Đống Đa - Hà Nội
Tel: (04) 3851 5380
Fax: (04) 851 5381
Website: www.nxblaodong.com.vn

Công ty Cổ phần Sách Thái Hà
119 C5 Tô Hiệu - Cầu Giấy - Hà Nội
Tel: (04) 3793 0480
Fax: (04) 6287 3238
Website: www.thaihabooks.com

Chịu trách nhiệm xuất bản: **Võ Thị Kim Thanh**

Biên tập: Lê Thị Hằng
Trình bày: Tuấn Minh

Sửa bản in: ....
Thiết kế bìa: Cẩm Châu

GIANTS OF ENTERPRISE: SEVEN BUSINESS INNOVATORS AND THE EMPIRES THEY BUILT

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

In 2.000 cuốn, khổ 13 x 19 cm. In tại Công ty CP In Sách Việt Nam. Địa chỉ: 22B Hai Bà Trưng, Hoàn Kiếm, Hà Nội. Số đăng kí KHXB: .Quyết định xuất bản số: /QĐ-NXBHĐ cấp ngày.

In xong và nộp lưu chiểu Quý I/2015.

Để xem đầy đủ thư viện nguồn tham khảo, truy cập: www.7LBook.com/Resources
Để xem các ví dụ và mẫu thời gian biểu, mời bạn truy cập www.7LBook.com/TimeBlock
Bảy bước để kết nối với nhà kết nối, mời bạn xem phần từ điển thuật ngữ
DiSC® là thương hiệu đã được đăng ký của Inscape Publishing. Được sử dụng với sự cho phép. Tất cả bản quyền đều được bảo lưu trong đó. Vui lòng xem www.Everything DiSC.com để biết thêm chi tiết.
Tiến sĩ Tony Alessandra và Tiến sĩ Michael J. O'Connor đã viết Quy tắc Bạch kim để khái quát khái niệm này và nhiều hơn nữa. Mời bạn truy cập www.The Platinum Rule.com để biết thêm chi tiết.
Các ví dụ về Tổng quan gói giải pháp, xin vui lòng truy cập www.7LBook.com/SoS để biết thêm chi tiết.
Cảm ơn Howard Brinton.
www.7LBook.com/UltimateMemoryJogger
Để xem Kế hoạch Giao tiếp của Rick, hãy truy cậpwww.7LBook. com/Plan
Gary Vaynerchuk, đam mê khám phá! Tại sao giờ là lúc đầu tư cho Đam mê của bạn (New York: HarperCollins, 2009), 36 và để xem danh sách nguồn tham khảo, mời bạn truy cập: www.7LBook. com/Resources.
Business Network International (www.BNI.com) là một tổ chức kết nối được thành lập bởi Tiến sĩ Ivan Misner
www.7LBook.com/ForgottenStrategy
Xem từ Hình 2-1 đến 2-4 ở cuối chương này.
Để lấy bản sao của Hệ thống tiệc tân gia của Michelle, truy cập www.7LBook.com/HousewarmingParty
Xem ví dụ về Quyển sách Phước lành, vào trang: www.7LBook. com/BlessingsBook
Hộp thư thoại, xem bảng chú thích
Bài thực hành "Làm ngay bây giờ" được đăng tải trên trang: www.7LBook.com/DoItNow
Vimala Rodgers, Chữ viết tay của bạn có thể thay đổi cuộc đời bạn (New York: FIRESIDE, 2000) và để xem danh sách các nguồn tham khảo, truy cập: www.7LBook.com/Resources
2. Thiếu tá (Major): cấp sỹ quan ngay trên cấp đại úy
3. Trung úy (Lieutenant): một cấp sỹ quan trong quân đội, thường chỉ huy một trung đội.
4. Tiểu đoàn (Battalion): một đơn vị quân sự mà phiên chế cho cuộc chiến Việt Nam thường bao gồm 4 đại đội tác chiến, một đại đội chỉ huy, và một đại đội yểm trợ, tổng cộng có khoảng 900 người. Trung đội Mãnh Hổ được thành lập trong đại đội chỉ huy của Tiểu đoàn 1, Trung đoàn bộ binh 327.
5. Sư đoàn dù 101 (101st Airbome): một sư đoàn lính dù thuộc binh chủng

bộ binh, được điều sang Việt Nam năm 1965.
22. Bộ tư lệnh Điều tra Hình sự (Criminal Investigationg Command): một đơn vị Quân đội Mỹ có chỉ huy sở tại Virgina, chuyên điều tra các tội ác chiến tranh và những sự cố hình sự liên quan đến nhân sự của quân đội. Trước đây được gọi là Sư đoàn Điều tra Hình sự (Crimainal Invesdtigation Division).
6. Cao nguyên Trung phần (Central Highlands): một vùng nhiều thung lũng sông, núi non và rừng rậm tại Việt Nam, phần lớn tiếp giáp Lào, và bao gồm nhiều tỉnh - trong đó có Quảng Nam và Quảng Ngãi - là địa bàn hoạt động của Mãnh Hổ trong năm 1967.
7. Lưu trữ Quốc gia (National Archives): một cơ quan của chính phủ Mỹ có nhiệm vụ lưu giữ tất cả hồ sơ giấy tờ của chính phủ, kể cả các tài liệu quân sự.
8. Công ước Geneva (Geneva Conventions): bộ luật hành xử trong chiến tranh được quốc tế công nhận.
9. Chuyên viên (Specialist): một cấp bậc cao hơn binh nhì, xác định người đó có một kỹ năng đặc biệt nào đó. Trong chiến tranh Việt Nam, cấp bậc này có 4 loại: loại thấp nhất là tương đương với cấp Hạ sỹ (corporal), còn mấy loại kia có thể được chuyển sang thành Trung sỹ nếu được trao nhiệm vụ chỉ huy.
10. Trung sỹ (Sergeant): cấp bậc quân sự của một binh sỹ thường có nhiệm vụ chỉ huy một toán linh; là cấp bậc cao nhất của lính nghĩa vụ.
11. M-16: loại súng trường tiêu chuẩn của hầu hết lính Mỹ tại Việt Nam.
12. Carbine-15: một phiên bản nhẹ có nòng ngắn của súng trường M-16.
13. Chiến binh Bánh xe (Operation Wheeler): một chiến dịch 75 ngày, từ tháng Chín đến tháng Mười một năm 1967, ở gần Chu Lai trên Cao nguyên Trung phần, trong đó có nhiều đơn vị quân đội, kể cả Mãnh Hổ, đã tiến hành các cuộc hành quân tìm-diệt để làm chủ được vùng đất đó.
14. Trung tá (Lieutenant Colonel): Một cấp bậc sỹ quan, thường chỉ huy một tiểu đoàn.
15. Đại đội (Company): đơn vị quân sự mà phiên chế cho chiến tranh Việt Nam thường bao gồm ba trung đội và một bộ phận hành chính, tổng cộng khoảng từ 150 đến 200 người. Mãnh Hổ không trực thuộc một đại đội nào, mà chịu sự chỉ đạo trực tiếp của các chỉ huy cấp tiểu đoàn.
16. Lối gọi tắt của lính Mỹ đối với Việt Cộng.
17. Binh nhì (Private): bậc thấp nhất của lính.
18. Tòa án binh (Court-martial): phiên bản quân sự của một tòa án hình sự.
19. Đại úy (Captain): cấp sỹ quan trong quân đội, thường chỉ huy một đại đội.
20. Luật Quân sự (Uniform Code of Military Justice): Bộ luật riêng của quân đội áp dụng cho quân nhân

21. Nhật ký điện đàm (Radio logs): những báo cáo của các trung đội về chuyển dịch hành quân và các hoạt động của họ, được điện đàm trực tiếp đến các chỉ huy sở tiểu đoàn. Có 5 cựu chiến binh Mãnh Hổ nói các nhật ký điện đàm cả trung đội họ đã bị xuyên tạc nhằm che đậy các tội ác chiến tranh.
1. Trung đội (Platoon): một đơn vị quân đội có từ 36 đến 45 binh sỹ. Mãnh Hổ là một trung đội hoạt động theo từng toán nhỏ.
1 - Thời Chiến Quốc có 7 nước, Tần, Ngụy, Hàn, Triệu, Sở, Yên, Tề.
2 - Thập lục quốc (gồm có: Hán (Tiền Triệu), Thành (Thành Hán) Tiền Lương Hậu Triệu (Ngụy). Tiền Yên, Tiền Tần. Hậu Yên, Hậu Tần, Tây Tần, Hậu Lương, Nam Lương, Tây Lương, Bắc Lương, Nam Yên, Bắc Yên, Hạ.
3 - Thập quốc: Ngô, Tiền Thục, Ngô Việt, Sở, Mân, Nam Hán, Kinh Nam, Hậu Thục, Nam Cá biệt Bắc đẳng quốc.
(1). 1 trượng khoảng 4,5 m
Một trích đoạn trong tác phẩm Alice lạc vào xứ Thần tiên của nhà văn người Anh Lewis Caroll. Trái với bà hoàng hậu ích kỷ và độc đoán của mình, Vua Cơ là một vị vua khiêm tốn và hiền lành của xứ Thần tiên. Khi Alice bị xét xử trước tòa và muốn biết cô bị kết tội theo luật nào, Vua Cơ đã nói với Thỏ Trắng - người dẫn luật: “Hãy đọc từ đầu, và cứ tiếp tục đến hết: rồi dừng lại.” (ND)
Người bản địa châu Mỹ đầu tiên tiến chiếm và sinh sống tại vùng đất phía nam Hoa Kỳ, nay là bang Oklahoma và Bắc Carolina (ND).
Friedrich Wilhelm Nietzsche (1844-1900) là triết gia người Phổ. Ông bắt đầu sự nghiệp như một nhà ngữ văn học và viết nhiều bài phê bình về tôn giáo, đạo đức, triết học và các vấn đề văn hóa đương thời. Dù trực tiếp hay gián tiếp, Nietzsche cũng có ảnh hưởng đến thuyết hiện sinh, chủ nghĩa hậu hiện đại, phân tâm học và nhiều tư tưởng sau đó (ND).
Steve Jobs (1955-2011) là doanh nhân và nhà sáng chế người Mỹ. Ông là đồng sáng lập viên, Chủ tịch, cựu Tổng Giám đốc Điều hành của hãng Apple và là một trong những người có ảnh hưởng nhất ngành công nghiệp vi tính. Trước đây ông từng là tổng giám đốc điều hành của xưởng phim hoạt hình Pixar, sau đó trở thành thành viên ban giám đốc của Công ty Walt Disney năm 2006, sau khi Disney mua lại Pixar (ND).
Super Bowl: trận chung kết của Liên đoàn Bóng bầu dục Quốc gia Hoa Kỳ (National Football League - NFL), diễn ra hàng năm giữa hai đội vô địch giải miền Đông và miền Tây nước Mỹ. Trong nhiều năm, đây là chương trình được theo dõi nhiều nhất trên truyền hình Mỹ (ND).
Henry Alfred Kissinger là nhà ngoại giao người Mỹ gốc Đức, từng giành giải Nobel Hòa Bình năm 1973. Ông từng giữ chức cố vấn an ninh quốc gia Hoa Kỳ và sau đó kiêm luôn chức Ngoại trưởng dưới thời tổng thống Richard Nixon. Kissinger là người đã thoát khỏi vụ bê bối Watergate và sau đó vẫn bảo đảm được vị trí quyền lực của mình khi Gerald Ford trở thành

tổng thống (ND).
Nguồn:www.gwu.edu/~nsarchiv/coldwar/interviews/episode-15/lord1.html.
Richard Charles Cornuelle (1927-2011) là nhà hoạt động chính trị, nhà từ thiện, tác giả sách và là một trong những nhà tự do chủ nghĩa hiện đại người Mỹ (ND).
Alexis-Charles-Henri Maurice Clérel de Tocqueville (1805-1859) là đại biểu Quốc hội (giai đoạn 1839-1848), Phó Chủ tịch Quốc hội và Bộ trưởng Ngoại giao (1849) của Pháp. Ông là tác giả của một số khảo luận về hệ thống chính trị của Hoa Kỳ sau này trở thành tác phẩm kinh điển (ND).
Isaac Newton Jr. (1642-1727) là nhà vật lý, nhà thiên văn học, triết gia, nhà toán học, nhà thần học và nhà giả kim người Anh, được nhiều người vinh danh là nhà khoa học vĩ đại và có tầm ảnh hưởng lớn nhất lịch sử. Định luật vạn vật hấp dẫn và ba định luật Newton của ông được coi là nền tảng của cơ học cổ điển; chúng đã thống trị các quan niệm về vật lý và khoa học trong suốt ba thế kỷ tiếp theo (ND).
Vincent Willem Van Gogh (1853-1890), là danh họa người Hà Lan thuộc trường phái hậu ấn tượng. Nhiều bức tranh của ông nằm trong số những tác phẩm nổi tiếng nhất, được yêu thích nhất và đắt nhất trên thế giới. Van Gogh là nghệ sĩ tiên phong của trường phái biểu hiện và có ảnh hưởng rất lớn tới mỹ thuật hiện đại, đặc biệt là trường phái dã thú (Fauvism) và trường phái biểu hiện tại Đức (ND).
Dòng thánh Công giáo hiện hữu từ thế kỷ VI, do thánh Benedict (Biển Đức) sáng lập (ND).
Virginia Woolf (1882-1941) là tiểu thuyết gia và nhà văn tiểu luận người Anh. Bà được xem là một trong những tác gia văn học hiện đại lừng danh nhất thế kỉ XX (ND).
Trận Normandy là cuộc đổ bộ của quân Đồng Minh vào các bãi biển vùng Normandy vào ngày mùng 6 tháng 6 năm 1944, một trong những mốc lịch sử quan trọng của Thế chiến II. Hơn 150 nghìn quân Hoa Kỳ, Anh Quốc, Canada cùng với quân kháng chiến Pháp, Tiệp Khắc, Ba Lan, Bỉ, Hà Lan, Na Uy đã kéo vào đất Pháp lúc bấy giờ đang bị Đức Quốc Xã kiểm soát. Sau nhiều ngày chiến đấu, quân Đồng Minh đã giành được lợi thế vào tháng 7 năm ấy, đẩy lùi quân Đức Quốc Xã và tiến hành cuộc giải phóng Paris trên đà thắng lợi (ND).
Bá tước Helmuth Karl Bernhard Graf Von Moltke (1800-1891) là Thống chế của Đế quốc Đức. Trên cương vị Tổng Tham mưu trưởng quân đội Phổ-Đức (1857-1887), ông được biết đến như “nhà tổ chức quân sự xuất sắc nhất thế kỷ XIX sau Napoléon” (ND).
Louis Armstrong (1901-1971) là nghệ sĩ kèn trumpet và ca sĩ nhạc jazz nổi tiếng người Mỹ. Ông đã đặt nền móng và tạo ảnh hưởng lớn cho phong trào nhạc jazz, chuyển hướng chơi nhạc từ trình diễn sáng tác tùy hứng chung

sang hình thức trình diễn độc tấu. Ảnh hưởng của Louis Armstrong không chỉ trong lĩnh vực nhạc jazz mà còn lan sang nhạc pop trong thập niên 60 của thế kỷ XX. Theo nhà bình luận âm nhạc Steve Leggett, Armstrong "có lẽ là người có ảnh hưởng lớn nhất đến nền âm nhạc Mỹ thế kỷ XX." (ND)
Ralph Nader là nhà hoạt động chính trị người Mỹ gốc Li-băng. Ông còn là một tác giả, giảng viên và luật sư. Các lĩnh vực quan tâm cụ thể của ông bao gồm bảo vệ người tiêu dùng, chủ nghĩa nhân đạo, môi trường và chính quyền dân chủ (ND).
Charles Wendell "Chuck" Colson (1931-2012) là cố vấn đặc biệt của Tổng thống Richard Nixon (giai đoạn 1969-1973), về sau là nhà lãnh đạo có nhiều ảnh hưởng trong cộng đồng Tin Lành và là nhà phê bình văn hóa nổi tiếng. Colson có tên trong số bảy viên chức bị buộc tội trong vụ Watergate và bị giam giữ bảy tháng trong nhà tù Maxwell. Đức tin Cơ Đốc đã khơi mở một sự thay đổi triệt để cho Colson. Từ đó, ông dành phần còn lại của đời mình cho các hoạt động từ thiện, cống hiến cho một tổ chức mục vụ chuyên cấp ứng sự hỗ trợ và an ủi tinh thần cho những người đang sống trong tù, gọi là Prison Fellowship (tạm dịch: Hội Ái hữu Phạm nhân) (ND).
Richard Milhous Nixon (1913-1994) là Tổng thống thứ 37 của Hợp chúng quốc Hoa Kỳ (nhiệm kỳ 1969-1974). Ông là Tổng thống duy nhất từ chức trong lịch sử nước Mỹ, do vướng vào vụ bê bối Watergate (ND).
Robert Lee Frost (1874-1963) là nhà thơ Mỹ từng bốn lần đoạt giải Pulitzer (các năm 1924, 1931, 1937 và 1943). Tổng thống John F. Kennedy đã mời Robert Frost đọc thơ trong ngày nhậm chức của mình (ND).
Thành bang Palestine cổ đại, nằm về phía bắc Jerusalem ngày nay, phía tây giáp Địa Trung Hải (ND).
Thị trấn nằm cách biển Galilée 20 dặm về phía bắc, tương truyền là nơi diễn ra cuộc đối đáp giữa Chúa Giê-su và các môn đồ (ND).
Christian Archibald Herter (1895-1966) là chính khách người Mỹ. Ông là Thống đốc bang Massachusetts từ 1953-1957, và là Ngoại trưởng Mỹ từ 1959-1961 (ND).
John Foster Dulles (1888-1959) là Ngoại trưởng Mỹ dưới quyền Tổng thống Dwight D. Eisenhower (giai đoạn 1953-1959) (ND).
John Adams, Jr. (1735-1826) là Tổng thống thứ hai của Hoa Kỳ (nhiệm kỳ 1797-1801). Adams là tổng thống đầu tiên được ở tại Nhà Trắng mới xây dựng ở Washington, D.C. (hoàn thành năm 1800) (ND).
Clare Boothe Luce (1903-1987) là nữ văn sĩ người Mỹ và sau này là Đại sứ Hoa Kỳ. Bà là phụ nữ Mỹ đầu tiên được bổ nhiệm chức đại sứ tại một sứ quán lớn nước ngoài (ND).
Dylan Thomas (1914-1953) là nhà thơ xứ Wales (Vương quốc Anh), tác giả của các bài thơ nổi tiếng như Đừng ra đi nhẹ nhàng vào đêm tối, Và cái chết thì chẳng có quyền… Ông qua đời vì uống quá nhiều rượu (ND).

Còn gọi là Liên đoàn Ivy, nhóm tám trường đại học và viện đại học thành viên với hệ thống, triết lý giáo dục và chất lượng đào tạo hàng đầu Hoa Kỳ. Tám trường này bao gồm: Đại học Harvard, Yale, Cornell, Princeton, Pennsylvania, Dartmouth, Columbia và Brown (ND).
Moby Dick là cuốn tiểu thuyết phiêu lưu mạo hiểm của tác giả người Mỹ Herman Melville, xuất bản lần đầu tiên vào năm 1851, một tác phẩm vĩ đại trong kho tàng văn học thế giới. Câu chuyện kể về cuộc phiêu lưu của thủy thủ lang thang Ishmael và chuyến đi của anh trên con tàu săn cá voi do thuyền trưởng Ahab chỉ huy. Ishmael nhận ra mục đích của Ahab là săn tìm một con cá voi trắng tên Moby Dick. Nó rất hung dữ và bí ẩn. Trong lần chạm trán trước đó, con cá voi đã phá hủy thuyền của Ahab và cắn cụt chân ông. Giờ đây, ông quyết tâm phải trả thù (ND).
Ernest Miller Hemingway (1899-1961) là tiểu thuyết gia và nhà báo người Mỹ. Ông là một phần của cộng đồng những người xa xứ Paris trong thập niên 1920, là một cựu quân nhân trong Thế chiến I, và là một phần "Thế hệ mất mát" (Lost Generation). Ông đoạt giải Pulitzer năm 1953 với tiểu thuyết Ông già và biển cả và giải Nobel Văn học năm 1954 (ND).
Maya Angelou (1928-2014) là nhà thơ, người viết hồi ký, diễn viên người Mỹ, là nhân vật quan trọng trong phong trào đấu tranh chống phân biệt chủng tộc và vì công bằng xã hội. Bà đã nhận được hàng chục giải thưởng và hơn 30 bằng tiến sĩ danh dự (ND).
Helen Adams Keller (1880-1968) là nữ văn sĩ, nhà hoạt động xã hội và diễn giả người Mỹ. Bà là người khiếm thị, khiếm thính đầu tiên của nước Mỹ giành học vị Cử nhân Nghệ thuật (ND).
Colin Powell là Ngoại trưởng thứ 65 của Hoa Kỳ, phục vụ trong chính phủ của Tổng thống George W. Bush trong giai đoạn 2001-2005. Ngày 3/3/2013, Powell đã thừa nhận ông bị CIA lừa gạt khi thay mặt nước Mỹ ra lời cáo buộc chế độ của Tổng thống Iraq Saddam Hussien sở hữu vũ khí giết người hàng loạt (năm 2003). Đây được xem là cái cớ để Mỹ phát động Cuộc chiến Iraq (ND).
Socrates (469 TCN - 399 TCN) là triết gia Hy Lạp cổ đại, được mệnh danh là bậc thầy về truy vấn. Socrates là nhà hiền triết và là một công dân mẫu mực của thành Athena. Ông là nhà tư tưởng sống giữa giai đoạn bóng tối và ánh sáng của nền triết học Hy Lạp cổ, và được xem là người đặt nền móng cho thuật hùng biện dựa trên hệ thống những câu hỏi đối thoại. Ông có tư tưởng tiến bộ, nổi tiếng về đức hạnh với quan điểm: "Hãy tự biết lấy mình." (ND)
Albert Einstein (1879-1955) là nhà vật lý lý thuyết người Đức, người đã phát triển thuyết tương đối tổng quát, một trong hai trụ cột của vật lý hiện đại (bên cạnh cơ học lượng tử). Ông còn được trao giải Nobel Vật lý năm 1921 "cho những cống hiến đối với vật lý lý thuyết, và đặc biệt cho sự khám phá

ra định luật hiệu ứng quang điện" (ND).
Peter Drucker (1909-2005) là chuyên gia hàng đầu thế giới về tư vấn quản trị. Ông được coi là cha đẻ của ngành quản trị kinh doanh hiện đại và là tác giả của nhiều cuốn sách quản lý nổi tiếng. Những đóng góp của ông được đánh giá rất cao. Tạp chí Financial Times đã bình chọn ông là một trong bốn "Nhà quản lý bậc thầy của mọi thời đại" (cùng với Jack Welch, Philip Kotler và Bill Gates) (ND).
Thomas Woodrow Wilson (1856-1924) là Tổng thống thứ 28 của Hoa Kỳ. Ông đã thành công trong việc lãnh đạo Quốc hội thông qua các đạo luật và văn kiện pháp lý quan trọng, bao gồm Ủy ban Thương mại Liên bang, Luật Chống độc quyền Clayton, Luật Underwood, Luật Vay mượn nông trại Liên bang và nổi bật nhất là Hệ thống Dự trữ Liên bang (ND).
Dòng Thanh giáo do George Fox (1624-1691) khởi xướng từ thập niên 1640 tại Anh Quốc. Giáo phái này bị bức hại và chạy sang Tân Thế giới khi có cuộc di cư và đóng đô tấp nập tại Pennsylvania. Họ chủ trương tôn thờ Chúa một cách khắc kỷ, nên tự gọi là "những người run rẩy" (quakers) khi đứng trước Chúa (ND).
Franklin Delano Roosevelt (1882-1945) là Tổng thống thứ 32 của Hoa Kỳ. Ông là Tổng thống Hoa Kỳ duy nhất được bầu hơn hai nhiệm kỳ (12 năm) và đã tạo ra một liên minh bền vững giúp tái tổ chức nền chính trị Hoa Kỳ trong nhiều thập niên (ND).
James Earl "Jimmy" Carter, Jr. là Tổng thống thứ 39 của Hoa Kỳ (nhiệm kỳ 1977-1981) và là người đoạt giải Nobel Hòa Bình năm 2002. Carter đã tích cực tranh đấu cho nhân quyền trên quy mô toàn cầu và xem nhân quyền là tâm điểm cho chính sách đối ngoại của chính phủ ông (ND).
Mẫu xe được đặt theo tên con trai của Henry Ford, người sáng lập hãng xe Ford. Tuy được quảng cáo rầm rộ khi ra mắt vào năm 1956, nhưng mẫu xe này đã thất bại thảm hại do quảng cáo sai định hướng (thổi phồng chất lượng), kiểu dáng xấu và giá thành quá cao (ND).
Harry Emerson Fosdick (1878-1969) là mục sư người Mỹ. Ông chính là nhân vật trung tâm trong cuộc xung đột giữa hai trào lưu chính thống và hiện đại của Giáo hội Tin Lành Hoa Kỳ trong thập niên 1920-1930, và cũng là giáo sĩ khai phóng nổi bật nhất đầu thế kỷ XX (ND).
World Series là loạt trận tranh chức vô địch của Hiệp hội Bóng chày Nhà nghề Mỹ (MLB), giữa hai đội vô địch của hai giải bóng chày chuyên nghiệp là American League và Natinonal League.
Samuel Taylor Coleridge (1772-1834) là nhà thơ, nhà phê bình và triết gia người Anh, một đại diện tiêu biểu của các nhà thơ vùng Hồ. Ông say mê những tư tưởng của Cách mạng Pháp, tự nguyện tuyên truyền và đứng về phía những người cách mạng. Sinh thời, tư tưởng triết học trong tác phẩm của ông không được người đương thời đánh giá cao, nhưng hậu thế lại say

mê những hình tượng lạ lùng trong các trường ca nổi tiếng của ông (ND).
Plato (427 TCN - 347 TCN) là triết gia Hy Lạp cổ. Ông được xem là thiên tài trên nhiều lĩnh vực, là triết gia vĩ đại nhất mọi thời đại bên cạnh thầy ông, Socrates. Trong suốt phiên tòa xử tử thầy mình, ông đã ngồi dự ở phòng xử án. Toàn bộ chuỗi biến cố đó như đã ăn sâu vào tâm hồn ông thành một kinh nghiệm chấn động. Từ đó, Plato bắt đầu cho phổ biến một loạt các đối thoại triết học trong đó nhân vật chính luôn là Socrates, căn vặn những kẻ đối thoại về những khái niệm đạo đức và chính trị căn bản, làm cho họ mắc mâu thuẫn trước những câu hỏi của ông (ND).
Thuật ngữ scaffolding do Lev Vygotsky gọi là sự hỗ trợ mang tính hướng dẫn của giáo viên và cha mẹ, hoặc sự giúp đỡ từ những bạn đồng lứa có kiến thức tốt hơn trẻ, đó chính là "bước đệm gợi ý". Scafffolding nghĩa gốc là giàn giáo được sử dụng trong ngành xây dựng, có tác dụng dựng nên khung giúp cho việc xây một căn nhà dần vững lên. Trong quá trình giáo dục một đối tượng nào đó, "tạo bước đệm gợi ý" là việc giáo viên, cha mẹ hoặc bạn bè có kiến thức vượt trội hơn, ở bên cạnh cung cấp cho trẻ hoặc người học những gợi ý cần thiết đúng lúc như kiểu bậc thang để trẻ (người học) có thể hiểu và học được dần dần các kiến thức cần thiết.
Nguyên văn là scaffolding.
Nguyên gốc là I Can Problem Solve.
Những thành ngữ ý chỉ những người bộc phát.
Nguyên văn là open mouth, insert foot.
Cuộc đua trượt tuyết được xếp hạng kim cương đen, được xem là một trong những cuộc đua khó nhất.
Kỳ thi Toán và Từ vựng tại Mỹ.
Có nghĩa là tản mát, rải rác, được lấy từ tên gốc tiếng Anh của cuốn sách "Smart but Scattered".
Nguyên văn là axon và dendrite.
Nguyên văn là the white matter
Nguyên văn là synapse.
Nguyên văn là functional magnetic resonance imaging.
Nguyên văn là amygdala and the insula.
Viết tắt của Attention-deficit hyperactivity disorder.
Nguyên văn là the goodness of fit.
Một phương pháp giảng dạy trong đó trẻ nhỏ được khuyến khích mang theo một vật chúng chọn đến lớp và mô tả vật đó trước mặt các bạn trong lớp.
Trong khi "rối loạn tự kỷ" là thuật ngữ được ưa chuộng hơn bởi Hiệp hội tâm lý Mỹ trong DSM-IV-TR, bệnh này thường được biết đến nhiều hơn với tư cách là "hội chứng tự kỷ" nên chúng tôi sẽ sử dụng thuật ngữ này tại đây.
Nguyên văn là incidental learning.
Nguyên văn là Grandma's law.

Nguyên văn là A place for everything an everything in its place.
Viết tắt của personal digital assistant.
1. Ý chỉ chính tác giả Jim Rohn, vì gia đình ông có một trang trại ở Idaho, cha mẹ ông đều là nông dân.
1. Những chi tiết quan trọng trong hợp đồng hoặc văn bản pháp lí thường được in nhỏ dẫn đến dễ bị bỏ qua.
2. Hilary Hinton Zig Ziglar (1926 –2012): Tác giả, diễn giả người Mĩ.
3. Tư lợi vị tha (Enlightened self-interest) là triết lí cho rằng những người hành động vì lợi ích của người khác, hay lợi ích của (những) tập thể mà họ là thành viên, rốt cuộc sẽ có lợi cho chính mình.
4. Người Ý thường dùng cử chỉ tay rất nhiều khi nói chuyện, tạo ra đặc trưng phong cách riêng của họ.